

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od 01 października 2017 r do 30 września 2018 r

sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej
w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską

GRUPA KAPITAŁOWA **sescom**

SPIS TREŚCI

1. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Sescom SA za okres 12 miesięcy zakończony dnia 30 września 2018 sporządzone według międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej	7
1.1. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	7
1.2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 30 września 2018 roku	8
1.3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
1.4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)	11
2. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień września 2018 roku	30
2.1. Informacje ogólne o jednostce dominującej	12
2.2. Informacje o Grupie Kapitałowej	13
2.3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza	14
2.4. Platforma zastosowanych międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej	15
2.4.1. Oświadczenie o zgodności	15
2.4.2. Status zatwierdzenia Standardów w UE	15
2.5. Dobrowolna zmiana zasad rachunkowości	16
3. Informacja dodatkowa - stosowane zasady rachunkowości	17
3.1. Rzeczowe aktywa trwałe	17
3.2. Nieruchomości inwestycyjne	18
3.3. Aktywa przeznaczone do zbycia	18
3.4. Aktywa niematerialne	18
3.4.1. Nabyte aktywa niematerialne	18
3.4.2. Wytworzone we własnym zakresie aktywa niematerialne - koszty prac badawczych i rozwojowych	18
3.4.3. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych niematerialnych oprócz wartości firmy	19
3.5. Wartość firmy	19
3.6. Inwestycje w spółkach stowarzyszonych	20
3.7. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach	20
3.8. Leasing	21
3.8.1. Spółka jako leasingodawca	21
3.8.2. Spółka jako leasingobiorca	21
3.9. Zapasy	22

3.10. Waluty obce	22
3.11. Koszty finansowania zewnętrznego	22
3.12. Dotacje rządowe i z innego źródła (fundusze UE)	22
3.13. Koszty świadczeń pracowniczych	23
3.14. Aktywa finansowe	23
3.14.1. Metoda efektywnej stopy procentowej	23
3.14.2. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik (WGPW)	23
3.14.3. Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (UTW)	23
3.14.4. Aktywa finansowane dostępne do sprzedaży (DDS)	24
3.14.5. Pożyczki i należności	24
3.14.6. Utrata wartości aktywów finansowych	24
3.14.7. Usunięcie aktywów finansowych z bilansu	25
3.15. Rezerwy	25
3.16. Umowy rodzące obciążenia	26
3.17. Restrukturyzacja	26
3.18. Gwarancje	26
3.19. Instrumenty finansowe	26
3.20. Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe	26
3.20.1. Klasyfikacja: instrumenty dłużne lub kapitałowe	26
3.20.2. Instrumenty kapitałowe	26
3.20.3. Instrumenty złożone	26
3.20.4. Zobowiązania finansowe	27
3.21. Ujmowanie przychodów	28
3.21.1. Sprzedaż towarów	28
3.21.2. Świadczenie usług	28
3.21.3. Przychody z tytułu odsetek i dywidend	28
3.22. Umowy o usługę długoterminową	28
3.23. Opodatkowanie	29
3.23.1. Podatek bieżący	29
3.23.2. Podatek odroczony	29
3.23.3. Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres	30
3.23.4. Pochodne instrumenty finansowe	30
3.24. Budowane instrumenty pochodne	30

3.25. Rachunkowość zabezpieczeń	30
3.26. Połączenia jednostek gospodarczych	30
3.27. Zasady konsolidacji	31
3.28. Inwentaryzacja	32
3.29. Segmenty operacyjne	32
4. Informacja dodatkowa - istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	33
4.1. Profesjonalny osąd w rachunkowości	33
4.1.1. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	33
4.1.2. Kalkulacja zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych	33
4.2. Niepewność szacunków	33
4.2.1. Utrata wartości firmy	33
4.2.2. Okresy użytkowania ekonomicznego rzeczowych aktywów trwałych	33
4.2.3. Odpis aktualizujący wartości należności	33
4.2.4. Odpis aktualizujący wartości zapasów	33
Informacja dodatkowa - noty	34
5. Przychody	34
5.1. Informacje geograficzne	34
5.2. Informacje dotyczące głównych klientów	34
6. Segmenty operacyjne	34
7. Koszty działalności operacyjnej	35
8. Koszty świadczeń pracowniczych	35
9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	36
9.1. Pozostałe przychody operacyjne	36
9.2. Pozostałe koszty operacyjne	36
10. Przychody finansowe	37
11. Koszty finansowe	37
12. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	38
12.1. Saldo podatku odroczonego	39
13. Działalność zaniechana	41
14. Aktywa przeznaczone do zbycia	41
15. Rzeczowe aktywa trwałe	41
15.1. Amortyzacja środków trwałych	43
15.2. Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie	43

16.	Wartość firmy	43
17.	Pozostałe aktywa niematerialne	44
18.	Należności długoterminowe	45
19.	Spółki zależne	46
20.	Inwestycja w spółkach stowarzyszonych	47
21.	Pozostałe aktywa finansowe	47
22.	Pozostałe aktywa	48
23.	Zapasy	49
24.	Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności	49
24.1.	Należności z tytułu dostaw i usług	49
25.	Umowy długoterminowe	51
26.	Kapitał akcyjny	51
26.1.	Kapitał akcyjny wg stanu na dzień bilansowy	51
26.2.	Kapitał z aktualizacji wyceny	53
26.3.	Kapitał rezerwowy	53
26.4.	Kapitał zapasowy	53
26.5.	Zyski zatrzymane	53
27.	Zobowiązania, kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania	54
28.	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	55
28.1.	Ogólne warunki leasingu	55
28.2.	Zobowiązania z tytułu leasingu	55
29.	Instrumenty finansowe	56
29.1.	Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	56
29.2.	Cele zarządzania ryzykiem finansowym	56
29.3.	Ryzyko rynkowe	56
29.4.	Zarządzanie ryzykiem stóp procentowych	56
29.4.1.	Wrażliwość na wahania stóp procentowych	56
29.5.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	57
29.6.	Zarządzanie ryzykiem płynności	57
29.7.	Zarządzanie ryzykiem kursowym i walutowym	58
29.8.	Szacowanie wartości godziwej	59
30.	Przychody przyszłych okresów	60
31.	Transakcje ze stronami powiązanymi	61

31.1.	Transakcje handlowe	62
31.2.	Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa	64
31.3.	Pożyczki i podobne świadczenia udzielone osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących	64
32.	Połączenie Spółek handlowych	64
33.	Zbycie działalności	64
34.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	64
35.	Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe	65
35.1.	Zobowiązania warunkowe	65
35.2.	Aktywa warunkowe	66
36.	Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego	66
37.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w jednostce dominującej	66
38.	Kursy walutowe	67
39.	Umowy zawarte przez Grupę nieuwzględnione w Bilansie	67
40.	Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym roku obrotowego	67
41.	Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym	68
42.	Zdarzenia po dniu bilansowym	68

1. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Sescom SA za okres 12 miesięcy zakończony dnia 30 września 2018 sporządzone według międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej

1.1. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Okres zakończony	
		30.09.2018	30.09.2017
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	5	131 374 001	96 201 534
Koszt własny sprzedaży	7	105 279 166	77 408 399
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		26 094 835	18 793 135
Koszty sprzedaży	7	4 006 907	3 851 920
Koszty zarządu	7	11 456 198	8 100 611
Pozostałe przychody operacyjne	9	479 463	539 685
Pozostałe koszty operacyjne	9	522 365	269 658
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		10 588 828	7 110 631
Przychody finansowe	10	19 852	29 057
Koszty finansowe	11	444 174	459 933
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	11	(0)	(0)
Zysk (strata)		10 164 506	6 679 756
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		10 164 506	6 679 756
Podatek dochodowy	12	1 845 370	1 465 214
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		8 319 136	5 214 542
Działalność zaniechana			
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		-	-
Zysk (strata) netto		8 319 136	5 214 542
Inne całkowite dochody			
Zyski/(Straty) aktuarialne		-	-
Różnice kursowe z wyceny jednostek działających za granicą		12 135	19 255
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		-	-
Inne całkowite dochody (netto)		12 135	19 255
Całkowite dochody ogółem		8 331 271	5 233 797
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		8 331 271	5 233 797
Udziałom niesprawującym kontroli		-	-
Zysk (strata) na jedną akcję			
(w zł/gr na jedną akcję)			
Z działalności kontynuowanej i zaniechanej:			
Zwykły		3,97	2,49
Z działalności kontynuowanej :			
Zwykły		3,97	2,49

1.2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 30 września 2018 roku

AKTYWA	Nota	Stan na	Stan na
		30.09.2018	30.09.2017
AKTYWA TRWAŁE			
Rzeczowe aktywa trwałe	15	2 453 605	1 860 491
Nieruchomości inwestycyjne			
Wartość firmy	16	8 508 326	8 508 326
Pozostałe aktywa niematerialne	17	1 166 629	520 894
Należności długoterminowe		84 694	42 432
Inwestycje w jednostkach zależnych		-	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	20	25 719	22 853
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	272 881	564 713
Pozostałe aktywa finansowe		-	-
Pozostałe aktywa	22	503 588	784 562
Aktywa trwałe razem		13 015 443	12 304 272
AKTYWA OBROTOWE			
Zapasy	23	4 701 016	2 650 881
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	24	32 780 496	24 285 228
Należności z tytułu leasingu finansowego			
Należności z tytułu zaliczek na środki trwałe	24	150 000	985 807
Należności z tytułu zaliczek na dostawy towarów	24	398 899	422 662
Należności z tytułu kontraktów długoterminowych		-	-
Bieżące aktywa podatkowe		7 870	-
Pozostałe aktywa finansowe	21	-	5 347
Pozostałe aktywa	22	2 421 020	2 140 651
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34	6 318 253	3 414 413
		46 777 556	33 904 988
Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży			
Aktywa obrotowe razem		46 777 556	33 904 988
AKTYWA RAZEM		59 792 998	46 209 260

PASywa	Nota	Stan na	Stan na
		30.09.2018	30.09.2017
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA			
Wyemitowany kapitał akcyjny	26	2 100 000	2 100 000
Inne skumulowane całkowite dochody			
Kapitał zapasowy	26	4 005 160	4 005 160
Kapitał rezerwowy	26	305 605	305 605
Kapitał z tyt. różnic z konsolidacji		12 135	19 255
Zyski zatrzymane	26	28 757 391	20 438 255
		35 180 291	26 868 275
Kwoty ujęte bezpośrednio w kapitale, związane z aktywami klasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-	-
Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		35 180 291	26 868 275
Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli		-	-
Razem kapitał własny		35 180 291	26 868 275
Zobowiązania długoterminowe			
Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	27	320 840	962 504
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	1 127 230	894 983
Rezerwa na podatek odroczony	12	12 562	363 488
Rezerwy długoterminowe			
Przychody przyszłych okresów	30	-	-
Pozostałe zobowiązania	27	-	-
Zobowiązania długoterminowe razem		1 460 632	2 220 975
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	27	18 990 962	14 379 788
Pozostałe zobowiązania finansowe	28	1 032 439	662 990
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	27	641 664	641 940
Bieżące zobowiązania podatkowe		947 312	227 303
Rezerwy krótkoterminowe			
Przychody przyszłych okresów	30	389 824	100 820
Pozostałe zobowiązania			
		22 002 200	16 012 841
Zobowiązania związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-	-
Rozliczenia międzyokresowe bierne	27	1 149 874	1 107 169
Zobowiązania krótkoterminowe razem		23 152 074	17 120 010
Zobowiązania razem		24 612 707	19 340 985
PASYWA RAZEM		59 792 998	46 209 260

1.3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Nota	Kapitał podstawowy PLN	Nadwyżka ze sprzedaży akcji PLN	Kapitał rezerwowy ogółem PLN	Zyski zatrzymane z lat ubiegłych PLN	Zysk/strata netto roku PLN	RAZEM PLN
Stan na 30 września 2016 roku	24	2 100 000	4 005 160	305 605	10 792 797	4 427 554	21 631 116
Zysk netto za rok obrotowy						5 214 542	5 214 542
Różnice z konsolidacji					22 617		22 617
Emisja akcji							-
Umorzenie akcji							-
Emisja akcji powyżej wartości nominalnej							-
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych					4 427 554	(4 427 554)	-
Stan na 30 września 2017 roku	24	2 100 000	4 005 160	305 605	15 242 968	5 214 542	26 868 275
Zysk netto za rok obrotowy						8 319 136	8 319 136
Różnice z konsolidacji					(7 121)		(7 121)
Emisja akcji							-
Umorzenie akcji							-
Emisja akcji powyżej wartości nominalnej							-
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych					5 214 542	(5 214 542)	-
Stan na 30 września 2018 roku	24	2 100 000	4 005 160	305 605	20 450 389	8 319 136	35 180 290

1.4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)

	Nota	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		10 164 506	6 679 756
Korekty:			
Amortyzacja i umorzenie aktywów trwałych	7	1 781 071	1 664 896
(Zysk) strata na działalności inwestycyjnej, w tym na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		(16 434)	(10 843)
(Zysk) strata z tytułu różnic kursowych		(6 735)	22 617
Udział w (zyskach) stratach jednostek stowarzyszonych		(2 866)	(9 169)
Odpis ujemnej wartości firmy		-	-
Koszty finansowe ujęte w wyniku		114 322	112 794
Otrzymane dywidendy			
		1 869 358	1 780 295
Zmiany w kapitale obrotowym:			
(Zwiększenie) / zmniejszenie salda należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	23	(8 629 376)	(7 204 094)
(Zwiększenie) / zmniejszenie stanu zapasów	22	(2 050 136)	425 347
(Zwiększenie) / zmniejszenie pozostałych aktywów *)		(41 658)	(897 602)
Zwiększenie / (Zmniejszenie) salda zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań		4 390 726	2 571 963
Zwiększenie / (zmniejszenie) rezerw		-	-
Zwiększenie / (zmniejszenie) przychodów przyszłych okresów	30	310 518	(318 839)
Środki pieniężne wygenerowane na działalności operacyjnej		6 013 940	3 036 826
Podatek dochodowy zapłacony		967 167	1 054 225
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 046 773	1 982 602
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Płatności za rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne *)		(540 643)	(182 994)
Płatności za aktywa finansowe		(50 000)	(115 000)
Przychody ze zbycia aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych		68 147	16 929
Przychody ze zbycia aktywów finansowych		53 850	111 150
Odsetki otrzymane		4 227	4 640
Środki pieniężne netto (wydane) / wygenerowane w związku z działalnością inwestycyjną		(464 419)	(165 275)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływ z emisji akcji		-	-
Nabycie akcji własnych		-	-
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		-	-
Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		-	-
Wpływ dotacji	30	25 896	137 749
Spląty kredytów i pożyczek	26	(641 652)	(1 775 525)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	28	(883 124)	(626 936)
Odsetki zapłacone		(179 634)	(231 902)
Provizje zapłacone		-	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności finansowej		(1 678 514)	(2 496 614)
Zwiększenie netto środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		2 903 840	(679 288)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		3 414 413	4 093 700
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych		-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		6 318 253	3 414 413

2. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 30 września 2018 roku

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 30.01.2019 roku. Akcjonariusze lub inne osoby nie mają prawa do wprowadzania zmian po dniu jego publikacji.

2.1. Informacje ogólne o jednostce dominującej

Spółka dominująca Grupy Kapitałowej SESCOM została utworzona na podstawie Aktu założycielskiego w dniu 14 sierpnia 2008 roku przed notariuszem w Gdańsku Tomaszem Binkowskim. (Rep. A nr 18518/2008).

Siedzibą Spółki dominującej jest Polska. Aktualnie Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie rejonowym w Gdańsk - Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000314588.

Przeważającym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej SESCOM jest naprawa i konserwacja maszyn - PKD 33.12 Z. Grupy Kapitałowej SESCOM specjalizuje się w zarządzaniu serwisem technicznym oraz świadczeniu usług serwisu klimatyzacji, wentylacji, ogrzewania (HVAC), serwisu infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej oraz elektrycznego i budowlanego.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki dominującej jest następujący:

Zarząd:

Sławomir Halbryt	-	Prezes Zarządu
Adam Kabat	-	Członek Zarządu
Sławomir Kądziela	-	Członek Zarządu
Magdalena Budnik	-	Członek Zarządu

Rada Nadzorcza:

Krzysztof Pietkun	-	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Tomasz Matczuk	-	Członek Rady Nadzorczej
Adam Protasiuk	-	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Szabunio	-	Członek Rady Nadzorczej
Dariusz Wieczorek	-	Członek Rady Nadzorczej

Według stanu na dzień 30 września 2018 roku struktura akcjonariatu Spółki dominującej jest następująca:

Akcjonariusz / udziałowiec	Liczba akcji / udziałów	% kapitału podstawowego	% ogólnej liczby głosów
Sławomir Halbryt	1 005 875	47,90%	61,61%
Adam Kabat	211 588	10,08%	7,42%
Sławomir Kądziała	241 588	11,50%	8,48%
Negril 3 Sp. z o.o.	437 000	20,81%	15,33%
Pozostali	203 949	9,71%	7,16%
Razem	2 100 000	100%	100%

2.2. Informacje o Grupie Kapitałowej

Wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania za 2017/2018 rok zostało sporządzone na podstawie sprawozdań finansowych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej i zestawione w taki sposób, aby Grupa stanowiła jedną jednostkę.

Na dzień bilansowy 30.09.2018 roku w skład Grupy Kapitałowej SESCOM wchodzi:

Nazwa	Powiązanie	Działalność podstawowa
Sescom SA	Jednostka dominująca (najwyższego szczebla)	Spółka dominująca Grupy Kapitałowej, zarządzanie Grupą Kapitałową. Centrum usług wspólnych: koordynacja serwisu technicznego, wsparcie techniczne, rozwój produktów i usług, księgowość i kontroling, marketing oraz PR. Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości (usługi serwisu klimatyzacji, wentylacji, ogrzewania (HVAC), serwisu infrastruktury IT oraz serwisu chłodniczego, elektrycznego i budowlanego). Teren działalności: Polska, kraje Bałtyckie (częściowo), Rumunia, Bułgaria, Grecja, kraje dawnej Jugosławii, kraje skandynawskie, Włochy, Francja, kraje Benelux
Sescom Czech Republic s.r.o.	Jednostka zależna	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Czech i Słowacji. Reprezentowanie na lokalnych rynkach spółek specjalistycznych w ramach Grupy (SESTORE i SDC) - wraz z udostępnianiem lokalnych zasobów oraz z koordynacją formalno-prawną prac.
Sescom Muszaki Szerviz kft	Jednostka zależna	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Węgier. Reprezentowanie na lokalnym rynku spółek specjalistycznych w ramach Grupy (SESTORE i SDC) – wraz z udostępnianiem lokalnych zasobów oraz z koordynacją formalno-prawną prac.
Sescom GmbH	Jednostka zależna	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Niemiec, Szwajcarii i Holandii. Reprezentowanie na lokalnych rynkach spółek specjalistycznych w ramach Grupy (SESTORE i SDC) - wraz z udostępnianiem lokalnych zasobów oraz z koordynacją formalno-prawną prac.
Sescom Technischer Support GmbH	Jednostka zależna	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Austrii. Reprezentowanie na lokalnych rynkach spółek specjalistycznych w ramach Grupy (SESTORE i SDC) - wraz z udostępnianiem lokalnych zasobów oraz z koordynacją formalno-prawną prac.

Sescom LTD	Jednostka zależna	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Wielkiej Brytanii i Irlandii. Reprezentowanie na lokalnych rynkach spółek specjalistycznych w ramach Grupy (SESTORE i SDC) - wraz z udostępnianiem lokalnych zasobów oraz z koordynacją formalno-prawną prac. Monitorowanie rynku nowych technologii w branży retail, finansowej i telekomunikacyjnej; centrum prowadzenia działań związanych z rozwojem biznesowym Sescom.
SDC Sp. z o.o.	Jednostka zależna	Prace badawcze i rozwojowe nad systemami informatycznymi wspomagającymi zarządzanie efektywnością energetyczną. Spółka rozwija komercyjną wersję systemu monitoringu zużycia energii z wykorzystaniem platformy i mikroserwera SES Control®.
SESTORE Sp. z o.o.	Jednostka zależna	Usługi remontów i remodelingu salonów handlowych i placówek handlowych - wraz z pracami projektowymi, instalacyjnymi i utylizacją. Spółka powstała w 2014 roku, która przejęła kompetencję działu remontów i inwestycji, które były realizowane przez spółkę Sescom S.A.
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii SA (BCTT SA)	Jednostka stowarzyszona	Zarządzanie procesem komercjalizacji badań naukowych oraz transferu technologii pomiędzy nauką i biznesem oraz pomiędzy przedsiębiorstwami.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy kapitałowej nie jest ograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie finansowe Grupy dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

2.3. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Waluty funkcjonalne pozostałych jednostek są wykazane w poniższej tabeli.

Sprawozdania finansowe spółek zagranicznych dla celów konsolidacji przeliczane są na walutę polską według zasad zaprezentowanych poniżej w zasadach rachunkowości.

Sprawozdania jednostkowe spółek zagranicznych przeliczane są z uwzględnieniem czterech miejsc po przecinku. W związku z tym, że sprawozdanie skonsolidowane sporządzane jest w pełnych złotych mogą wystąpić zaokrąglenia i niezgodności w sumach na poziomie miejsc dziesiętnych

Jednostka zależna	waluta funkcjonalna
Sescom Czech Republic s.r.o.	CZ
Sescom Muszaki Szerviz kft	HU
Sescom GmbH	EUR
Sestore Sp. z o.o.	PLN
SDC Sp. z o.o.	PLN
Sescom Technischer Support GmbH	EUR
Sescom Ltd.	GBP

2.4. Platforma zastosowanych międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej

2.4.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono w oparciu o Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską („MSSF”) i jest z nimi zgodne.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupy.

Okres i zakres sprawozdania

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy od 1 października 2017 roku do 30 września 2018 roku.

2.4.2. Status zatwierdzenia Standardów w UE

Standardy i interpretacje	Data wejścia w życie	Data stosowania w UE
KIMSF 21 Opłaty publiczne	1 stycznia 2014	17 czerwca 2014
Znaczenie „obowiązujących MSSF” – zmiany do MSSF 1 ₂	1 lipca 2014	1 stycznia 2015
Wyłączenia z zakresu standardu dotyczące wspólnych przedsięwzięć – zmiany do MSSF 3 ₂	1 lipca 2014	1 stycznia 2015
Zakres paragrafu 52 (wyjątek dotyczący ekspozycji netto) – zmiany do MSSF 13 ₂	1 lipca 2014	1 stycznia 2015
Powiązania między MSSF 3 i MSR 40 (usługi dodatkowe) – zmiany do MSR 40 ₂	1 lipca 2014	1 stycznia 2015
Definicje warunków nabycia uprawnień – zmiany do MSSF 2 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Ujęcie księgowie zapłaty warunkowej w ramach połączenia jednostek – zmiany do MSSF 3 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze – zmiany do MSR 19	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Łączenie segmentów operacyjnych – zmiany do MSSF 8 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Uzgodnienie aktywów segmentów sprawozdawczych z aktywami jednostki – zmiany do MSSF 8 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Należności i zobowiązania krótkoterminowe – zmiany do MSSF 13 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Przeszacowania – proporcjonalne przeliczenie umorzenia – zmiany do MSR 16 i MSR 38 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Kadra zarządzająca – zmiany do MSR 24 ₁	1 lipca 2014	1 lutego 2015
Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności – zmiany do MSSF 11	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji – zmiany do MSR 16 i MSR 38	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Rolnictwo: rośliny produkcyjne – zmiany do MSR 16 i MSR 41	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym - zmiany do MSR 27	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016

Standardy i interpretacje	Data wejścia w życie	Data stosowania w UE
Ujawnienia – zmiany do MSR 1	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Zmiany planu sprzedaży lub planu wydania właścicielom – Zmiany do MSSF 53	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Ujawnianie informacji (umowy obsługi oraz zastosowanie zmian do skróconych śródrocznych sprawozdań finansowych) – Zmiany do MSSF 73	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Inne ujawnienia – Zmiany do MSR 343	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Założenia aktuarialne: stopa dyskontowa - Zmiany do MSR 193	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28	1 stycznia 2016	1 stycznia 2016
Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych - Zmiany do MSR 12	1 stycznia 2017	1 stycznia 2017
Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji - Zmiany do MSR 7	1 stycznia 2017	1 stycznia 2017
MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami	1 stycznia 2018	1 stycznia 2018
MSSF 9 Instrumenty finansowe	1 stycznia 2018	1 stycznia 2018
Przychody z tytułu umów z klientami - Wyjaśnienia do MSSF 15	1 stycznia 2018	1 stycznia 2018
Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji - Zmiany do MSSF 2	1 stycznia 2018	1 stycznia 2018
Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe - Zmiany do MSSF 4	1 stycznia 2018	1 stycznia 2018
MSSF 16 Leasing	1 stycznia 2019	1 stycznia 2019
MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	1 stycznia 2016	nieznana
Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem – zmiany do MSSF 10 i MSR 28	nieznana	nieznana

1) zmiany do standardów wynikające z przeglądu MSSF 2010-2012

2) zmiany do standardów wynikające z przeglądu MSSF 2011-2013

3) zmiany do standardów wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014

2.5. Dobrowolna zmiana zasad rachunkowości

Od bieżącego roku obrotowego Grupa Kapitałowa SESCO, zmieniła stosowaną metodę rozchodu zapasów. Dotychczas rozchód zapasów był wyceniany według metody FIFO. Od 1 października 2017 r. Spółka stosuje wycenę rozchodu zapasów według metody średniej ważonej.

Przy zmianie metody wyceny Grupa rozważyła wpływ zmiany na sprawozdanie finansowe. Rozpoznano, że w wyniku zmiany metody wyceny doszło do zmiany wyceny zapasów o minus 3,46% (obniżenie wyceny bilansowej na 30 września 2017 r., tj. na bilans otwarcia).

Grupa Kapitałowa nie dokonała retrospektywnej prezentacji danych, bowiem uznano, że zmiana metody wyceny rozchodu zapasów nie wpłynęłoby na decyzje gospodarcze użytkowników sprawozdania finansowego.

3. Informacja dodatkowa - stosowane zasady rachunkowości

Stosownie do postanowień art. 10 ust. 2 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o Rachunkowości (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późniejszymi zmianami), została ustalona poniżej opisana polityka rachunkowości. Stanowi ona opis przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad prowadzenia rachunkowości. Zasady te oparte są Międzynarodowych Standardach Rachunkowości i Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia sprawozdań finansowych nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę.

Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego. Koszt historyczny ustalany jest co do zasady na bazie wartości godziwej dokonanej zapłaty za dobra lub usługi. Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

3.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Gruntły własne nie podlegają amortyzacji. Grupa traktuje nadane prawa wieczystego użytkowania jako leasing operacyjny. W przypadku nabycia takich praw na rynku wtórnym prezentowane są one jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie przewidywanego ich użytkowania.

Środki trwałe są wyceniane w cenie nabycia, koszcie wytworzenia lub wartości przeszacowanej pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione. Jeżeli możliwe jednakże jest wykazanie, że koszty te spowodowały zwiększenie oczekiwanych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu posiadania danego środka trwałego ponad korzyści przyjmowane pierwotnie, w takim przypadku zwiększają one wartość początkową środka trwałego. W przypadku środków trwałych zakupionych w walucie obcej, różnice kursowe nie powiększają wartości początkowej.

Środki trwałe, z wyjątkiem gruntów i prawa wieczystego użytkowania gruntów, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności lub przez krótszy z dwóch okresów: ekonomicznej użyteczności lub prawa do używania, który kształtuje się następująco:

- Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej - 10 lat
- Urządzenia techniczne i maszyny - od 3 do 10 lat
- Środki transportu – 3 i 5 lat
- Inne środki trwałe - od 3 do 5 lat.

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Maszyny i urządzenia są wykazywane według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenia i łączne odpisy z tytułu utraty wartości.

Ujmuje się amortyzację w taki sposób, aby dokonać odpisu kosztu lub wyceny składnika aktywów (innych niż grunty oraz środki trwałe w budowie) do wartości rezydualnej przy użyciu metody liniowej. Szacowane okresy użytkowania, wartości rezydualne oraz metody amortyzacji są weryfikowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego (z perspektywnym zastosowaniem wszelkich zmiany w szacunkach).

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne. W sytuacji, gdy nie ma wystarczającej pewności, że własność zostanie przeniesiona na koniec okresu leasingu, aktywa są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności. Składnik rzeczowych aktywów trwałych usuwa się z

bilansu na moment zbycia lub gdy oczekuje się, iż nie uzyska się korzyści ekonomicznych z użytkowania składnika aktywów.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zbycia lub wycofania z użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych są ujmowane w wyniku okresu w którym dane składniki aktywów zostały usunięte z bilansu (obliczone jako różnica między wpływem ze sprzedaży a wartością bilansową tego składnika).

Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie. Nabyte rzeczowe aktywa trwałe o niezdefiniowanym okresie ekonomicznej użyteczności wykazuje się w koszcie historycznym pomniejszonym o skumulowaną utratę wartości.

3.2. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne to nieruchomości, z których właściciel czerpie korzyści w postaci czynszu i/lub zwiększenia wartości kapitału (obejmują również nieruchomości w budowie przeznaczone na cele inwestycyjne). Nieruchomości te wycenia się początkowo po koszcie, z uwzględnieniem kosztu transakcji. Po ujęciu początkowym nieruchomości inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w wynik w okresie, w którym powstały. Nieruchomości inwestycyjne wyksięguje się z bilansu w chwili zbycia lub wycofania z użytkowania, albo jeżeli podmiot nie spodziewa się osiągnąć dalszych korzyści ekonomicznych z tytułu ich zbycia. Zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości z bilansu (obliczane jako różnica między wpływem ze sprzedaży a wartością bilansową tego składnika) ujmuje się w wynik okresu, w którym nastąpiło usunięcie z bilansu.

3.3. Aktywa przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do zbycia, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji zbycia niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji zbycia jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub podmiot do zbycia) jest dostępny do natychmiastowego zbycia w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia, zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji zbycia w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Jeżeli Grupa ma zamiar dokonać sprzedaży która powodowałaby utratę kontroli nad jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej spółki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia jeżeli wszystkie wyżej wymienione kryteria są spełnione oraz niezależnie od tego czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji zbycia.

Aktywa trwałe (lub podmiotu do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

3.4. Aktywa niematerialne

3.4.1. Nabyte aktywa niematerialne

Nabyte aktywa niematerialne o zdefiniowanym okresie ekonomicznej użyteczności wykazuje się po koszcie pomniejszonym o umorzenie i skumulowaną utratę wartości. Amortyzację ujmuje się liniowo w szacowanym okresie ekonomicznej użyteczności. Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie. Nabyte aktywa niematerialne o niezdefiniowanym okresie ekonomicznej użyteczności wykazuje się w koszcie historycznym pomniejszonym o skumulowaną utratę wartości.

3.4.2. Wytworzone we własnym zakresie aktywa niematerialne - koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w wynik w momencie ich poniesienia. Aktywa niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika aktywów niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych. Wartość początkową aktywów niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie stanowi suma wydatków poniesionych od dnia, gdy składnik aktywów niematerialnych po raz pierwszy spełnia kryteria ujmowania ich w bilansie (patrz powyżej).

W przypadku gdy nie można ująć w bilansie kosztów prac rozwojowych wytworzonych we własnym zakresie, koszty te są ujmowane w wynik okresu, w którym zostały poniesione.

Aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie po początkowym ujęciu są wykazywane według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenia i łączne odpisy na utratę wartości, na takiej samej zasadzie jak nabyte aktywa niematerialne.

3.4.3. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i aktywów niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy nie jest możliwe oszacowanie wartości odzyskiwalnej składnika aktywów, przeprowadza się analizę wartości odzyskiwalnej dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji.

W przypadku aktywów niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz jeszcze nieprzyjętych do użytkowania, test utraty wartości przeprowadzany jest corocznie oraz dodatkowo wtedy, gdy występują przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub Grupy generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub Grupy pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła. Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub Grupy generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów / Grupy generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w wynik.

3.5. Wartość firmy

Wartość firmy wynikającą z przejęcia innego podmiotu ujmuje się po koszcie ustalonym na dzień przejęcia tego podmiotu, pomniejszonym o kwotę utraty wartości.

Dla celów testu na utratę wartości wartość firmy alokuje się do poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne (lub do grup takich ośrodków), które mają odnieść korzyści z synergii będących skutkiem połączenia jednostek gospodarczych.

Ośrodek generujący przepływy pieniężne, do którego alokuje się wartość firmy, jest testowany na utratę wartości raz do roku lub częściej, jeżeli występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty wartości. Jeżeli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jego wartości bilansowej, odpis z tytułu

utruty wartości alokuje się tak, by w pierwszej kolejności zredukować kwotę bilansową wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a pozostałą część alokuje się na inne składniki aktywów tego ośrodka, proporcjonalnie do wartości bilansowej każdego z nich. Odpis z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się bezpośrednio w wynik w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Odpisów z tytułu utraty wartości firmy nie odwraca się w kolejnych okresach. W chwili zbycia ośrodka generującego przepływy pieniężne przypisana do niego wartość firmy jest uwzględniana w obliczeniu zysku lub straty ze zbycia.

3.6. Inwestycje w spółkach stowarzyszonych

Spółka stowarzyszona to taki podmiot, na który spółka może znacząco wpływać, i który nie jest ani jednostką zależną, ani wspólnym przedsięwzięciem. Znaczący wpływ oznacza możliwość uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki finansowej i operacyjnej w danej Grupie Kapitałowej, niestanowiący jednak kontroli ani współkontroli tej polityki.

Wyniki, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych są rozliczone metodą praw własności, z wyjątkiem inwestycji sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, rozliczonych zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”. Zgodnie z metodą praw własności inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujmuje się początkowo w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie historycznym, a następnie uwzględnia w części wyniku przypadającego na jednostkę lub w pozostałych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej. Jeżeli udział spółki w stratach spółki stowarzyszonej przekracza wartość jej udziałów w tej jednostce (obejmującą udziały długoterminowe, stanowiące zasadniczo część wartości netto inwestycji w podmiocie), Grupa przestaje ujmować swoje udziały w dalszych stratach spółki stowarzyszonej. Dalsze straty ujmuje się tylko do wysokości prawnych lub zwyczajowych zobowiązań spółki albo płatności dokonanych w imieniu spółki stowarzyszonej.

Nadwyżka kosztów przejęcia nad udziałem Grupy w wartości netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych spółki stowarzyszonej ujętych na dzień przejęcia rozpoznawana jest jako wartość firmy, stanowiąca element wartości bilansowej inwestycji. Nadwyżka udziału Grupy w wartości netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad kosztami przejęcia po ponownej weryfikacji ujmowana jest bezpośrednio w wynik.

Wymogi MSR 39 stosuje się do sprawdzenia, czy Grupa powinna ująć odpis z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostkę stowarzyszoną. W razie konieczności wartość bilansowa inwestycji (z uwzględnieniem wartości firmy) testowana jest na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” tak, jak gdyby był to pojedynczy składnik aktywów, przez porównanie jej wartości odzyskiwalnej (wyższej z dwóch kwot: wartości użytkowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży) z wartością bilansową. Odpisy z tytułu utraty wartości uwzględnia się w wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie odpisu ujmuje się zgodnie z MSR 36 w kwocie odpowiadającej wzrostowi wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Po zbyciu jednostki stowarzyszonej, którego skutkiem jest utrata przez Grupę znaczącego wpływu na tę jednostkę, pozostałe udziały wycenia się w wartości godziwej na ten dzień, a wartość tą traktuje jako wartość godziwą w chwili początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych zgodnie z MSR 39. Różnicę między pierwotną wartością bilansową Grupy stowarzyszonej przypisywaną do pozostałych udziałów oraz wartością godziwą tych udziałów uwzględnia się przy określaniu wysokości zysku lub straty z tytułu zbycia spółki zależnej. Ponadto Grupa rozlicza wszystkie kwoty uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach w odniesieniu do jednostki stowarzyszonej tak samo, jak rozliczałaby je w przypadku zbycia odpowiednich składników aktywów i zobowiązań przez tę jednostkę. Wobec tego, jeżeli zysk lub strata uprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostaną przeniesione na wynik finansowy w chwili zbycia odpowiednich składników aktywów i zobowiązań, Grupa przeklasyfikowuje ten zysk lub stratę z kapitału własnego na wynik (w formie korekty reklasyfikacyjnej) w chwili utraty znaczącego wpływu na tę jednostkę stowarzyszoną.

Jeżeli spółka należąca do Grupy prowadzi transakcje z daną jednostką stowarzyszoną, zyski i straty wynikające z tych transakcji ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy tylko w odniesieniu do udziałów w tej jednostce, niezwiązanych z Grupą.

3.7. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach

Wspólne przedsięwzięcie jest to relacja umowna, na mocy której spółka i inne strony podejmują działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli, a więc taką, w toku której strategiczne decyzje finansowe, operacyjne i polityczne wymagają jednogłośniego poparcia wszystkich stron sprawujących wspólnie kontrolę. Gdy podmiot należący do Grupy podejmuje bezpośrednio działalność w ramach wspólnego przedsięwzięcia, udział

spółki we wspólnie kontrolowanych aktywach i zobowiązaniach ponoszonych wspólnie z pozostałymi współnikami przedsięwzięcia ujmowany jest w sprawozdaniu finansowym odpowiedniego podmiotu i klasyfikowany zgodnie ze swoim charakterem. Zobowiązania i koszty ponoszone bezpośrednio wskutek udziału we wspólnie kontrolowanych aktywach rozliczane są metodą memoriałową. Dochód ze sprzedaży lub wykorzystania udziału spółki w produktach wytworzonych przez wspólnie kontrolowane aktywa oraz udział w kosztach wspólnego przedsięwzięcia ujmuje się w chwili wystąpienia prawdopodobieństwa uzyskania/przekazania przez Grupę korzyści ekonomicznych związanych z odpowiednimi transakcjami, o ile da się je wiarygodnie wycenić.

Wspólne przedsięwzięcia związane z utworzeniem oddzielnego podmiotu, w którym udziały mają wszyscy współnicy, określa się mianem jednostek podlegających wspólnej kontroli.

Grupa wykazuje udziały w takich spółkach w formie konsolidacji proporcjonalnej z wyjątkiem sytuacji, kiedy inwestycja została sklasyfikowana jako przeznaczona do zbycia; w takim przypadku rozlicza się ją zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”. Udziały Grupy w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach jednostek podlegających wspólnej kontroli łączy się z analogicznymi pozycjami skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia udziałów spółki w jednostce podlegającej wspólnej kontroli rozlicza się zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi w Grupie.

W sytuacji gdy Grupa prowadzi transakcje ze spółkami podlegającymi wspólnej kontroli, zyski i straty wynikające z tych transakcji ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy tylko w odniesieniu do udziałów w tej jednostce współzależnej niezwiązanych z Grupą.

3.8. Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z posiadania przedmiotu leasingu przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

3.8.1. Spółka jako leasingodawca

Kwoty należne z tytułu leasingu finansowego wykazuje się w pozycji należności, w wartości netto inwestycji Grupy w leasing. Przychody z tytułu leasingu finansowego alokuje się do odpowiednich okresów odzwierciedlając stałą, okresową stopę zwrotu z wartości netto inwestycji Grupy należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów metodą liniową w okresie wynikającym z umowy leasingu. Początkowe koszty bezpośrednie, poniesione w trakcie negocjacji i/lub pozyskiwania leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej leasingowanego składnika aktywów, i ujmuje metodą liniową przez okres leasingu.

3.8.2. Spółka jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktuje się jak aktywa Grupy i wycenia w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu, tak by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do odpowiednich aktywów – wówczas są one kapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy dotyczącymi kosztów finansowania zewnętrznego. Płatności warunkowe z tytułu leasingu ujmuje się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego odnosi się na wynik metodą liniową przez okres leasingu, z wyjątkiem przypadków, kiedy inna, systematyczna podstawa rozliczenia jest bardziej reprezentatywna dla wzorca czasowego rządzącego konsumpcją korzyści ekonomicznych wyływających z leasingu danego składnika aktywów. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w kosztach w okresie ich ponoszenia. W przypadku otrzymania specjalnych zachęt motywujących do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ujmuje się je jako zobowiązania. Zagregowane korzyści z tytułu takich zachęt ujmuje się jako pomniejszenie kosztów wynajmu metodą liniową, z wyjątkiem sytuacji, gdy inna systematyczna podstawa jest bardziej reprezentatywna w odzwierciedleniu konsumpcji korzyści ekonomicznych dostarczanych przez składnik aktywów objęty leasingiem.

3.9. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą średniej ceny ważonej. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty dokończenia produkcji/wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Grupa dokonuje zakupów towarów i materiałów bezpośrednio potrzebnych do realizacji zdarzenia. Materiały z reguły są zużywane na bieżąco. Grupa tworzy odpisy aktualizujące na nierotujące zapasy.

3.10. Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż waluta funkcjonalna (waluty obce) wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień poprzedzający dzień transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu obowiązującego na ten dzień. Niepieniężne pozycje wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się po kursie obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane są według kosztu historycznego.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach pieniężnych ujmuje się w wynik okresu, w którym powstają, z wyjątkiem różnic kursowych dotyczących aktywów w budowie przeznaczonych do przyszłego wykorzystania produkcyjnego, które włącza się do kosztów wytworzenia tych aktywów i traktuje jako korekty kosztów odsetkowych kredytów w walutach obcych.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę polską po kursie zamknięcia obowiązującym na dzień bilansowy tj. po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Rachunek zysków i strat jednostki zagranicznej jest przeliczany po przeciętnym kursie wymiany za dany rok obrotowy.

Różnice kursowe powstałe w wyniku przeliczenia sprawozdania finansowego jednostki zagranicznej są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego aż do momentu zbycia jednostki zagranicznej. Zastosowane kursy ujęte zostały w nocie 38.

3.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. Przychody z inwestycji uzyskane w wyniku krótkoterminowego inwestowania pozyskanych środków zewnętrznych przeznaczonych bezpośrednio na finansowanie nabycia lub wytworzenia składników majątku, pomniejszają wartość kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio na wynik w okresie, w którym zostały poniesione.

3.12. Dotacje rządowe i z innego źródła (fundusze UE)

Dotacji nie ujmuje się do chwili uzyskania uzasadnionej pewności, że Grupa spełni konieczne warunki i otrzyma takie dotacje.

Dotacje ujmuje się w wynik systematycznie, za każdy okres, w którym Grupa ujmuje wydatki jako koszty, których kompensatę ma stanowić dotacja. W szczególności dotacje, których podstawowym warunkiem udzielenia jest zakup, budowa lub inny rodzaj nabycia aktywów trwałych, ujmuje się jako odroczone przychody w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i odnosi się na wynik systematycznie w uzasadnionych kwotach przez okres ekonomicznej użyteczności związanych z nimi aktywów.

Dotacje należne jako kompensata już poniesionych kosztów lub strat lub jako forma bezpośredniego wsparcia finansowego dla Grupy bez ponoszenia w przyszłości związanych z tym kosztów ujmuje się w wyniku w okresie, kiedy stają się wymagalne.

Korzyści wynikające z otrzymania pożyczki rządowej poniżej oprocentowania rynkowego, traktowane są jako dotacje i mierzone są jako różnica pomiędzy wartością otrzymanej pożyczki i wartością godziwą pożyczki ustaloną z zastosowaniem odpowiedniej rynkowej stopy procentowej.

3.13. Koszty świadczeń pracowniczych

Ze względu na kryterium istotności Grupa stosuje uproszczenie i nie tworzy rezerw na świadczenia pracownicze. Nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy.

3.14. Aktywa finansowe

3.14.1. Metoda efektywnej stopy procentowej

Metoda efektywnej stopy procentowej to sposób obliczania zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego i alokacji dochodu odsetkowego na odpowiedni okres. Efektywna stopa procentowa to dokładna stopa dyskonta szacunkowych przyszłych wpływów pieniężnych (w tym wszystkich uiszczonych lub otrzymanych opłat i punktów stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej, kosztów transakcji i innych premii czy upustów) przez okres prognozowanej użyteczności instrumentu dłużnego lub - w razie konieczności - w krótszym okresie, do wartości bilansowej netto w chwili początkowego ujęcia.

Dochód jest ujmowany na bazie efektywnej stopy procentowej instrumentów dłużnych innych niż aktywa finansowe sklasyfikowane jako w WGPW.

3.14.2. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik (WGPW)

Aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane w WGPW kiedy te aktywa finansowe są przeznaczone do obrotu albo są wyznaczone do wyceny w WGPW.

Składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako przeznaczony do obrotu, jeżeli:

- został zakupiony przede wszystkim w celu odsprzedaży w niedalekiej przyszłości; lub
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie, zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków; lub
- jest instrumentem pochodnym niewyznaczonym i niedziałającym jako zabezpieczenie.

Składnik aktywów finansowych inny niż przeznaczony do obrotu może zostać sklasyfikowany jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik przy ujęciu początkowym, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia występującą w innych okolicznościach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnętrznie; lub
- składnik aktywów stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik.

Aktywa finansowe wyceniane w WGPW są wykazywane w wartości godziwej, a wszelkie zyski lub straty z tytułu przeszacowania ujmowane są w wynik. Zysk lub strata ujęty w wynik obejmuje wszelkie dywidendy lub odsetki uzyskane z aktywów finansowych i jest wykazywany w pozycjach przychody lub koszty finansowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

3.14.3. Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (UTW)

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności to niepochodne aktywa finansowe o stałej lub mieszanej charakterystyce płatności i ustalonych terminach wymagalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do takiego terminu. Po początkowym ujęciu inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się po koszcie zamortyzowanym metodą efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości.

3.14.4. Aktywa finansowane dostępne do sprzedaży (DDS)

Aktywa finansowe DDS to niepochodne aktywa finansowe sklasyfikowane jako DDS lub niezaliczone do (a) pożyczek i należności, (b) UTW, (c) WGPW.

Jako DDS klasyfikuje się umarzalne bony notowane na giełdzie będące w posiadaniu Grupy, wykazywane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Również udziały nienotowane na aktywnych rynkach, jeżeli ich wartość da się wiarygodnie wycenić są klasyfikowane jako DDS i wykazywane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Zmiany wartości bilansowej pieniężnych aktywów finansowych DDS związane ze zmianami kursów wymiany walut (patrz niżej), dochód odsetkowy obliczony metodą efektywnej stopy procentowej oraz dywidendy z inwestycji kapitałowych DDS ujmuje się w wynik. Inne zmiany wartości bilansowych aktywów finansowych DDS ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitału z przeszacowania. W chwili zbycia inwestycji lub stwierdzenia jej utraty wartości skumulowany zysk lub strata uprzednio wykazywane w kapitale z przeszacowania inwestycji przenosi się na wynik.

Wartość godziwą pieniężnych aktywów finansowych DDS denominowanych w walutach obcych określa się w tej walucie i przelicza po kursie spotowym obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe ujmowane w wynik określa się na podstawie kosztu zamortyzowanego składnika aktywów pieniężnych. Inne dodatnie i ujemne różnice kursowe ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Inwestycje kapitałowe DDS nienotowane na aktywnym rynku, których wartości godziwej nie da się wiarygodnie wycenić oraz instrumenty pochodne powiązane z nimi i rozliczane w formie przekazania takich nienotowanych inwestycji kapitałowych, wycenia się po koszcie pomniejszonym o utratę wartości na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

3.14.5. Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niepochodne instrumenty finansowe o stałych lub możliwych do określenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności (w tym należności z tytułu dostaw i usług, salda bankowe i środki na rachunkach oraz inne wycenia się po koszcie zamortyzowanym metodą efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości.

Dochód odsetkowy ujmuje się stosując efektywną stopę procentową z wyjątkiem należności krótkoterminowych, przy których ujmowane odsetki byłyby nieznaczące.

3.14.6. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego przeprowadza się analizę aktywów finansowych z wyjątkiem WGPW celem stwierdzenia występowania przesłanek utraty wartości. Uznaje się, że nastąpiła utrata wartości aktywów finansowych w przypadku wystąpienia obiektywnych przesłanek wskazujących, że w wyniku jednego lub kilku zdarzeń po dacie początkowego ujęcia danego składnika aktywów szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne z inwestycji uległy zmniejszeniu

W przypadku inwestycji kapitałowych DDS za obiektywną przesłankę utraty wartości uznaje się znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej papierów wartościowych poniżej ich kosztu.

Dla wszystkich innych rodzajów aktywów finansowych obiektywne przesłanki utraty wartości mogą obejmować:

- znaczące trudności finansowe Grupy lub kontrahenta;
- naruszenie umowy, np. niewywiązanie się lub opóźnienie w płatności odsetek lub kapitału;
- prawdopodobieństwo upadłości lub restrukturyzacji finansowej firmy dłużnika;
- zniknięcie aktywnego rynku danego składnika aktywów finansowych wskutek trudności finansowych.

Dla pewnych kategorii aktywów finansowych – np. należności z tytułu dostaw i usług, aktywów, które indywidualnie nie utraciły wartości dodatkowo przeprowadza się zbiorową ocenę występowania przesłanek utraty wartości. Obiektywne przesłanki utraty wartości dotyczące portfela należności mogą obejmować doświadczenia Grupy z egzekwowaniem płatności, zwiększenie liczby płatności opóźnionych powyżej 60 dni w portfelu oraz zauważalne zmiany krajowych lub lokalnych warunków ekonomicznych korelujące z niewywiązywaniem się z zapłaty należności.

Utrata wartości składnika aktywów finansowych wycenianego zgodnie z zasadami zamortyzowanego kosztu będzie równa różnicy między wartością bilansową tego składnika aktywów a wartością bieżącą prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według jego pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

Utrata wartości składnika aktywów finansowych wycenianego po koszcie będzie równa różnicy między wartością bilansową tego składnika aktywów a wartością bieżącą prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według bieżącej rynkowej stopy zwrotu podobnego składnika aktywów finansowych. Taki odpis nie ulega odwróceniu w późniejszych okresach.

Wartość bilansowa składnika aktywów finansowych ulega bezpośredniemu obniżeniu o kwotę odpisu z tytułu utraty wartości, z wyjątkiem należności z tytułu dostaw i usług, których wartość bilansową redukuje się przy pomocy konta rezerwy. W przypadku uznania należności z tytułu dostaw i usług za nieściągalne odpisuje się je w ciężar konta rezerwy. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty dopisuje się ją do salda na koncie rezerwy. Zmiany wartości bilansowej konta rezerwy ujmuje się w wynik.

W przypadku utraty wartości składnika aktywów finansowych DDS skumulowane zyski lub straty uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się na wynik finansowy danego okresu.

Jeżeli utrata wartości aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym ulegnie zmniejszeniu w kolejnym okresie rozliczeniowym, a zmniejszenie to można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości, odpis z tego tytułu ulega odwróceniu przez wynik finansowy w kwocie bilansowej inwestycji na dzień odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości nieprzekraczającej kosztu zamortyzowanego obliczonego bez uwzględnienia utraty wartości.

Utraty wartości papierów wartościowych DDS ujętej uprzednio w wynik nie odwraca się przez ten wynik. Zwiększenie wartości godziwej po ujęciu utraty wartości ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitału z przeszacowania inwestycji. Kwotę utraty wartości dłużnych papierów wartościowych DDS odwraca się przez wynik finansowy, jeżeli zwiększenie wartości godziwej inwestycji można w sposób obiektywny powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po dacie ujęcia tej utraty wartości.

3.14.7. Usunięcie aktywów finansowych z bilansu

Grupa Kapitałowa usuwa z bilansu składnik aktywów finansowych tylko w przypadku, gdy prawa umowne do przepływów pieniężnych generowanych przez ten składnik wygasną lub gdy przeniesie dany składnik aktywów oraz wszystkie związane z nim rodzaje ryzyka i korzyści wynikające z praw własności na inną jednostkę. W przypadku, gdy Grupa nie przenosi wszystkich rodzajów ryzyka i korzyści wynikających z praw własności ani ich nie zachowuje, ale nadal sprawuje kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów, ujmuje zachowane udziały w tym składniku i związane z nimi zobowiązania, które będzie musiała uiścić. Jeżeli Grupa zachowuje wszystkie rodzaje ryzyka i korzyści wynikające z prawa własności do przeniesionego składnika aktywów, nadal ujmuje ten składnik oraz zabezpieczone finansowanie zewnętrzne na poczet otrzymanych korzyści.

W chwili całkowitego usunięcia składnika aktywów z bilansu różnicę między jego wartością bilansową a sumą otrzymanej i należnej zapłaty oraz skumulowanego zysku lub straty ujętych w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowanych w kapitale własnym ujmuje się w wynik.

W przypadku usunięcia z bilansu części składnika aktywów finansowych (np. jeżeli Grupa zachowuje możliwość odkupu części przekazanego składnika aktywów), pierwotną wartość bilansową tego składnika alokuje się między część nadal ujmowaną w ramach działalności kontynuowanej, a część wyksięgowaną w oparciu o relatywne wartości godziwe tych części na dzień przekazania. Różnicę między wartością bilansową alokowaną do części składnika aktywów usuniętej z bilansu a sumą zapłaty otrzymanej za tę część oraz skumulowany zysk lub stratę alokowane do tej części i uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach ujmuje się w wynik. Skumulowany zysk lub stratę uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach alokuje się między część składnika aktywów nadal ujmowaną w bilansie a część wyksięgowaną odpowiednio do relatywnej wartości godziwej obu tych części.

3.15. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na Grupie ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania.

Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do

rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów (w przypadku gdy wpływ pieniądza w czasie jest istotny).

Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

3.16. Umowy rodzące obciążenia

Bieżące zobowiązania wynikające z umów rodzących obciążenia ujmuje się i wycenia jak rezerwy. Za umowę rodzącą obciążenia uważa się umowę zawartą przez Grupę, wymuszającą nieuniknione koszty realizacji zobowiązań umownych, których wartość przekracza wysokość korzyści ekonomicznych przewidywanych w ramach umowy.

3.17. Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Grupa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji oraz ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia. Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednie koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i niezwiązane z bieżącą działalnością podmiotu.

3.18. Gwarancje

Rezerwy na oczekiwane koszty napraw gwarancyjnych ujmowane są w momencie sprzedaży usług zgodnie z najlepszym szacunkiem zarządu co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez Grupę w okresie gwarancji.

3.19. Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmuje się w chwili, gdy Grupa staje się stroną umowy instrumentu finansowego. Pierwotnie wycenia się je w wartości godziwej. Koszty transakcji przypisywane bezpośrednio do zakupu lub emisji aktywów i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik) odpowiednio dodaje się do lub odejmuje od wartości godziwej aktywów lub zobowiązań finansowych w chwili początkowego ujęcia. Koszty transakcji bezpośrednio przypisywane nabyciu aktywów finansowych lub przejściu zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik ujmuje się bezpośrednio w wynik.

3.20. Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe

3.20.1. Klasyfikacja: instrumenty dłużne lub kapitałowe

Instrumenty dłużne i kapitałowe wyemitowane przez Grupę klasyfikuje się jako zobowiązania finansowe lub kapitał własny na podstawie postanowień umownych i definicji zobowiązania finansowego i instrumentu kapitałowego.

3.20.2. Instrumenty kapitałowe

Instrumenty kapitałowe to umowy, które odzwierciedlają rezydujący udział w aktywach Grupy po odjęciu wszystkich jej zobowiązań. Instrumenty kapitałowe emitowane przez Grupę ujmuje się w kwocie otrzymanych wpływów po odjęciu bezpośrednich kosztów emisji.

Odkupione przez Grupę własne instrumenty kapitałowe ujmuje się lub odnosi bezpośrednio w kapitale własnym. W przypadku sprzedaży, zakupu, emisji lub umorzenia własnych instrumentów kapitałowych Grupy, nie ujmuje się w wynik żadnych związków z tym zysków ani strat.

3.20.3. Instrumenty złożone

Elementy instrumentów złożonych (bonów zamiennych) wyemitowanych przez Grupę klasyfikuje się oddzielnie jako zobowiązania finansowe i kapitał własny na podstawie warunków umowy oraz definicji zobowiązań finansowych i instrumentów kapitałowych. Opcja zamiany rozliczana przez jednostkę w formie otrzymania lub przekazania ustalonej liczby własnych instrumentów kapitałowych w zamian za ustaloną kwotę pieniężną lub składnik aktywów finansowych zaliczana jest do instrumentów kapitałowych.

Na dzień emisji wartość godziwą składnika zobowiązań szacuje się na podstawie obowiązującej rynkowej stopy procentowej dla zbliżonych instrumentów niezamiennych. Kwotę tę wykazuje się jako zobowiązanie po koszcie zamortyzowanym metodą efektywnej stopy procentowej do momentu wygaśnięcia w chwili zamiany lub osiągnięcia terminu zapadalności instrumentu.

Koszty transakcji związane z emisją zamiennych bonów alokuje się do składników zobowiązań i kapitału własnego proporcjonalnie do alokacji wpływów brutto. Koszty transakcji dotyczące składnika kapitału własnego ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym. Koszty transakcji dotyczące składnika zobowiązań ujmuje się w wartości bilansowej zobowiązania i amortyzuje w okresie użyteczności bonów metodą efektywnej stopy procentowej.

3.20.4. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako „wyceniane w WGPW” lub jako „pozostałe zobowiązania finansowe”.

Zobowiązania finansowe wyceniane w WGPW

Do tej kategorii zalicza się zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu lub wyznaczone jako wyceniane w WGPW.

Zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeżeli:

- zostało podjęte przede wszystkim w celu odkupu w krótkim terminie;
- stanowi część określonego portfela instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie zgodnie z bieżącym i faktycznym wzorcem generowania krótkoterminowych zysków; lub
- jest instrumentem pochodnym niesklasyfikowanym i nie działającym jako zabezpieczenie.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu mogą zostać wyznaczone jako wyceniane w WGPW na moment początkowego ujęcia, jeżeli:

- taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco redukuje niespójność wyceny lub ujęcia, jaka wystąpiłaby w innych warunkach; lub
- składnik aktywów finansowych należy do Grupy aktywów lub zobowiązań finansowych, lub do obu tych grup objętych zarządzaniem, a jego wyniki wyceniane są w wartości godziwej zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub inwestycjami Grupy, w ramach której informacje o grupowaniu aktywów są przekazywane wewnętrznie; lub
- stanowi część kontraktu zawierającego jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, a MSR 39 dopuszcza klasyfikację całego kontraktu (składnika aktywów lub zobowiązań) do pozycji wycenianych w WGPW.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe (w tym kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz inne zobowiązania) wycenia się po koszcie zamortyzowanym metodą efektywnej stopy procentowej. Metoda efektywnej stopy procentowej to sposób obliczania zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego i alokacji kosztu odsetkowego na odpowiedni okres. Efektywna stopa procentowa to dokładna stopa dyskonta szacunkowych przyszłych wpływów pieniężnych (w tym wszystkich uiszczonych lub otrzymanych opłat i punktów stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej, kosztów transakcji i innych premii czy upustów) przez okres prognozowanej użyteczności zobowiązania finansowego lub - w razie konieczności - w krótszym okresie, do wartości bilansowej netto w chwili początkowego ujęcia.

Umowy gwarancji finansowej

Umowa gwarancji finansowej to umowa nakładająca na Grupę obowiązek dokonania określonych płatności kompensujących posiadaczowi stratę poniesioną wskutek niewywiązania się określonego dłużnika z obowiązku płatności wynikającego z warunków danego instrumentu dłużnego.

Umowy gwarancji finansowej emitowane przez Grupę wycenia się początkowo w wartości godziwej, a jeżeli nie zostały sklasyfikowane jako WGPW, wycenia się je następnie według wyższej z następujących kwot: - wartości zobowiązania umownego określonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”;

- początkowo ujętej kwoty, pomniejszonej, tam gdzie ma to zastosowanie, o łączną amortyzację ujętą zgodnie z zasadami ujmowania przychodów.

Usunięcie zobowiązań finansowych z bilansu

Grupa usuwa zobowiązania finansowe z bilansu wyłącznie w przypadku ich wypełnienia, umorzenia lub wygaśnięcia. Różnicę między wartością bilansową usuniętego zobowiązania finansowego a zapłatą uiszczoną lub należną ujmuje się w wynik.

3.21. Ujmowanie przychodów

Przychody ujmowane są w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług VAT oraz inne podatki związane ze sprzedażą, za wyjątkiem podatku akcyzowego.

Zgodnie z MSSF 15 podstawowym kryterium ujęcia przychodów jest wypełnienie zobowiązania do wykonania świadczenia, co ma miejsce w momencie uzyskania przez nabywcę kontroli nad dobrami lub usługami. Transfer towarów lub usług na rzecz klienta ujmowany jest w wysokości wynagrodzenia, którego Spółka spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. MSSF 15 (§ 31 i n.) wskazuje konieczność oszacowania i ujęcia przychodów w momencie przekazania kontroli nad dobrem lub usługą w wysokości, która z dużym prawdopodobieństwem nie będzie uległa znaczącemu odwróceniu.

3.21.1. Sprzedaż towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie, kiedy towary zostały dostarczone i a wszelkie prawa do tego towaru zostały przekazane oraz po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia przez Grupę na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów;
- scedowania przez Grupę funkcji kierowniczych w stopniu związanym na ogół z prawem własności oraz efektywnej kontroli nad sprzedanymi towarami;
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów;
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że Grupa otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją; oraz
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

3.21.2. Świadczenie usług

Przychody z umowy świadczenia usług ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji umowy. Stopień zaawansowania realizacji umowy określa się następująco:

- przychody ze sprzedaży usług i materiałów ujmuje się według umownych stawek jak roboczogodziny i poniesionych bezpośrednich kosztów.

3.21.3. Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychód z dywidend ujmowany jest w chwili ustanowienia prawa udziałowca do jej otrzymania (pod warunkiem, że zachodzi prawdopodobieństwo uzyskania przez Grupę korzyści ekonomicznych oraz że da się wiarygodnie wycenić wysokość przychodu).

Dochód odsetkowy ze składnika aktywów finansowych ujmuje się, jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo uzyskania przez Grupę korzyści ekonomicznych, a kwotę dochodu da się wiarygodnie wycenić. Dochód odsetkowy rozlicza się w czasie w odniesieniu do nierozliczonej kwoty kapitału i przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne prognozowane na okres ekonomicznej użyteczności składnika aktywów finansowych do kwoty wartości bilansowej tego składnika aktywów w momencie początkowego ujęcia.

3.22. Umowy o usługę długoterminową

Jeżeli można wiarygodnie oszacować wynik umowy o usługę długoterminową, przychody i koszty są ujmowane poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji działań na koniec okresu sprawozdawczego, mierzonego w oparciu o proporcję poniesionych kosztów z tytułu prac wykonanych do tej pory w stosunku do szacowanych całkowitych kosztów kontraktu, chyba że taka metodologia nie będzie reprezentatywnie

przedstawiała stopnia zaawansowania prac. Zmiany w wykonanych pracach, roszczenia i premie są również brane pod uwagę, jeżeli można wiarygodnie oszacować ich koszty i ich otrzymanie jej jest prawdopodobne. Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku na umowie o usługę długoterminową, przychody z tytułu umowy są ujmowane do wysokości poniesionych kosztów umowy oraz jeżeli jest prawdopodobne uzyskanie tych przychodów. Koszty umowy ujmuje się jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione. Gdy jest prawdopodobne, że łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmuje się natychmiastowo w koszty.

Jeżeli suma kosztów umownych poniesionych na dany dzień i ujętych zysków pomniejszonych o ujęte straty przekracza wartość zafakturowaną, nadwyżkę wykazuje się w należnościach od klientów z tytułu prac objętych umową. Jeżeli wartość kosztów zafakturowanych na dany dzień przekracza sumę kosztów umownych poniesionych na dany dzień i ujętych zysków pomniejszonych o ujęte straty, nadwyżkę wykazuje się w zobowiązaniach wobec klientów z tytułu prac objętych umową. Kwoty otrzymane przed wykonaniem prac, których dotyczą, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w zobowiązaniach, jako otrzymane zaliczki. Kwoty zafakturowane z tytułu zrealizowanych prac, ale niezapłacone jeszcze przez klientów, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w należnościach z tytułu dostaw i usług.

3.23. Opodatkowanie

Podatek dochodowy Grupy obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

3.23.1. Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego okresu sprawozdawczego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów przejściowo niepodlegających opodatkowaniu i kosztów przejściowo niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

3.23.2. Podatek odroczony

Podatek odroczony ujmuje się od różnic przejściowych między wartością bilansową składników aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym a odpowiadającą im podstawą opodatkowania stosowaną do obliczania wysokości zysku opodatkowanego, a także od nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych. Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego ujmuje się zasadniczo dla wszystkich dodatnich różnic przejściowych. Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie tych różnic przejściowych. Tego rodzaju aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie ujmuje się, jeżeli różnice przejściowe wynikają z wartości firmy lub z początkowego ujęcia (poza połączeniem jednostek) innych aktywów i zobowiązań w transakcji, która nie wpływa na zysk podatkowy ani księgowy.

Ujmuje się rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego od dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w spółkach zależnych i stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, chyba że Grupa Kapitałowa jest w stanie kontrolować odwrócenie różnicy przejściowej i jest prawdopodobne, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w dającej się przewidzieć przyszłości. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z ujemnych różnic przejściowych związanych z takimi inwestycjami i udziałami są ujmowane tylko do tego stopnia, że jest prawdopodobne, że będą wystarczające zyski podlegające opodatkowaniu, na podstawie których będzie można wykorzystać korzyści podatkowe wynikające z różnic przejściowych oraz że oczekuje się, iż różnice przejściowe ulegną odwróceniu w dającej się przewidzieć przyszłości. Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. Wycena rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego odzwierciedla skutki podatkowe, które nastąpią odpowiednio do przewidywanego przez Grupę sposobu realizacji lub rozliczenia na dzień bilansowy wartości bilansowych aktywów i zobowiązań.

3.23.3. Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres

Podatek bieżący i odroczony ujmuje się w wynik, z wyjątkiem przypadków dotyczących pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym. W takiej sytuacji podatek bieżący i odroczony ujmuje się również odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym. Jeżeli podatek bieżący lub odroczony wynika z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych, efekt podatkowy uwzględnia się w dalszych rozliczeniach tego połączenia.

3.23.4. Pochodne instrumenty finansowe

Emitent dopuszcza możliwość zawierania różnorodnych umów instrumentów pochodnych w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej i kursowym. Obejmują one kontrakty forward, swapy stóp procentowych i swapy walutowe.

Instrumenty pochodne ujmuje się początkowo w wartości godziwej na dzień podpisania stosownych umów, a następnie przeliczają do wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Wynikowe zyski lub straty ujmuje się bezpośrednio w wynik, chyba że dany instrument wykorzystywany jest jako instrument zabezpieczający. W takim przypadku moment ujęcia w wynik zależy od charakteru powiązania zabezpieczającego.

3.24. Budowane instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub w umowy niebędące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli charakter instrumentu wbudowanego oraz ryzyko z nim związane nie jest ściśle powiązane z charakterem umowy bazowej i ryzykiem z niej wynikającym i jeżeli umowy bazowe nie są wyceniane w WGPW.

3.25. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

3.26. Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcia innych podmiotów rozlicza się metodą przejęcia. Zapłatę przekazaną w transakcji połączenia jednostek gospodarczych wycenia się w wartości godziwej, obliczonej jako zbiorcza kwota wartości godziwych na dzień przejęcia przekazanych przez spółkę aktywów, zobowiązań zaciągniętych przez Grupę wobec poprzednich właścicieli spółki przejmowanej oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty związane z przejęciem ujmuje się w wynik w momencie ich poniesienia.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa i zobowiązania wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z następującymi wyjątkami:

- aktywa i zobowiązania wynikające z odroczonego podatku dochodowego lub związane z umowami o świadczenia pracownicze ujmuje się i wycenia zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” i MSR 19 „Świadczenia pracownicze”;
- zobowiązania lub instrumenty kapitałowe związane z programami płatności rozliczanymi na bazie akcji w jednostce przejmowanej lub w Grupie, które mają zastąpić analogiczne umowy obowiązujące w jednostce przejmowanej, wycenia się zgodnie z MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” na dzień przejęcia (patrz nota 3.16.2) oraz
- aktywa (lub grupy aktywów przeznaczone do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” wycenia się zgodnie z wymogami tego standardu.

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę sumy przekazanej zapłaty, kwoty udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej poprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą udziałów w jednostce przejmowanej nad kwotą wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto i zobowiązań wycenionych na dzień przejęcia. Jeżeli po ponownej weryfikacji wartość netto wycenionych nadziei przejęcia możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza sumę przekazanej zapłaty, wartości udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów w tej jednostce uprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą, nadwyżkę tę ujmuje się bezpośrednio w wyniku jako zysk na okazyjnym nabyciu.

Udziały niedające kontroli stanowiące część udziałów właścicielskich i uprawniające posiadaczy do proporcjonalnego udziału w aktywach netto Grupy w przypadku jej likwidacji można początkowo wycenić w wartości godziwej lub odpowiednio do proporcji udziałów niedających kontroli w ujętej wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów netto Grupy przejmowanej. Wyboru metody wyceny dokonuje się indywidualnie dla każdej transakcji przejęcia. Inne rodzaje udziałów niedających kontroli wycenia się w wartości godziwej lub inną metodą przepisaną w MSSF.

Jeżeli zapłata przekazana w transakcji połączenia jednostek gospodarczych obejmuje aktywa lub zobowiązania wynikające z umowy o zapłacie warunkowej, zapłatę tę wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje jako część wynagrodzenia przekazanego w transakcji połączenia jednostek gospodarczych. Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej kwalifikujące się jako korekty za okres objęty wyceną uwzględnia się retrospektywnie, w korespondencji z odpowiednimi korektami wartości firmy. Korekty dotyczące okresu wyceny to takie, które są wynikiem uzyskania dodatkowych informacji dotyczących „okresu objętego wyceną” (który nie może być dłuższy niż jeden rok od dnia przejęcia), dotyczących faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia.

Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej, które nie kwalifikują się jako korekty dotyczące okresu wyceny, rozlicza się w zależności od klasyfikacji zapłaty warunkowej. Warunkowej zapłaty sklasyfikowanej jako kapitał własny nie wycenia się ponownie, a jej późniejsze uregulowanie rozlicza się w ramach kapitału własnego. Zapłata warunkowa zaklasyfikowana jako składnik aktywów lub zobowiązań podlega przeszacowaniu na kolejne dni sprawozdawcze zgodnie z MSR 39 lub MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, a wynikające z przeszacowania zyski lub straty ujmuje się w wynik.

W przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, udziały w jednostce przejmowanej uprzednio posiadane przez Grupę przeszacowuje się do wartości godziwej nadziei przejęcia (tj. dzień uzyskania kontroli), a wynikający stąd zysk lub stratę ujmuje się w wynik. Kwoty wynikające z posiadania udziałów w jednostce przejmowanej przed datą przejęcia, uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach, przenosi się do rachunku zysków i strat, jeżeli takie traktowanie byłoby poprawne w chwili zbycia tych udziałów.

Jeżeli początkowe rozliczenie księgowe połączenia jednostek na koniec okresu sprawozdawczego, w którym połączenie miało miejsce, nie jest kompletne, Grupa prezentuje w swoim sprawozdaniu finansowym tymczasowe kwoty dotyczące pozycji, których rozliczenie jest niekompletne. W okresie wyceny Grupa koryguje tymczasowe kwoty ujęte na dzień przejęcia (patrz wyżej) lub ujmuje dodatkowe aktywa albo zobowiązania dla odzwierciedlenia nowych faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia, które, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na ujęcie tych kwot na ten dzień.

3.27. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje roczne sprawozdanie finansowe Spółki dominującej oraz roczne sprawozdania finansowe spółek, nad którymi Spółka sprawuje kontrolę tj. spółek zależnych, sporządzone na dzień 30 września 2018 roku. Przez kontrolę rozumie się zdolność wpływania na politykę finansową i operacyjną spółki zależnej w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności.

Sprawozdania finansowe Spółki dominującej oraz spółek zależnych objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, sporządza się na ten sam dzień bilansowy tj. na 30 września 2018 roku. W przypadkach gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych spółek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez spółkę z zasadami stosowanymi przez Grupę Kapitałową.

Wyłączeniu z obowiązku konsolidacji mogą podlegać spółki, których sprawozdania finansowe są nieistotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej. Spółka zależna jest również wyłączona z konsolidacji, jeżeli została nabyta i jest posiadana wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży w bliskiej przyszłości. Inwestycje w spółkach zależnych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży ujmuje się zgodnie z MSSF 5.

Spółki zależne obejmowane są konsolidacją metodą pełną. Konsolidacja jednostek stowarzyszonych dokonywana jest metodą praw własności.

Metoda konsolidacji pełnej polega na łączeniu sprawozdań finansowych Spółki dominującej oraz spółek zależnych poprzez zsumowanie, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów. W celu zaprezentowania Grupy Kapitałowej w taki sposób, jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą dokonuje się następujących wyłączeń:

- na moment nabycia kontroli wartość bilansowa inwestycji w spółkę zależną wyłączana jest z tą częścią kapitału własnego spółki zależnej, która odpowiada udziałowi spółki dominującej i ujmowana jest wartość firmy lub zysk zgodnie z MSSF 3,
- określane są i prezentowane oddzielnie udziały mniejszości,
- salda rozliczeń między spółkami Grupy Kapitałowej i transakcje (przychody, koszty, dywidendy) wyłącza się w całości,
- wyłączeniu podlegają zyski i straty z tytułu transakcji zawieranych wewnątrz Grupy Kapitałowej, które są ujęte w wartości bilansowej aktywów takich jak zapasy i środki trwałe. Straty z tytułu transakcji wewnątrz Grupy analizowane są pod kątem utraty wartości aktywów z perspektywy Grupy,
- ujmuje się podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych wynikających z wyłączenia zysków i strat osiągniętych na transakcjach zawartych wewnątrz Grupy Kapitałowej (zgodnie z MSR 12).

Udziały mniejszości wykazywane są w odrębnej pozycji kapitałów własnych i obejmują tę część aktywów netto spółek zależnych, które przypadają na podmioty inne niż Grupy Kapitałowej.

3.28. Inwentaryzacja

Grupa w celu potwierdzenia wartości posiadanych aktywów przeprowadza ich inwentaryzację, której termin jest określony w zarządzeniu o inwentaryzacji wydanym przez Zarząd.

Zarządzenie to określa szczegółowo czas, miejsce i rodzaj inwentaryzacji, powołuje komisję inwentaryzacyjną oraz ustala zasady i osoby odpowiedzialne za rozliczenie wyników inwentaryzacji.

3.29 Segmenty operacyjne

Działalność prowadzona przez Grupę jest jednorodna i obejmuje świadczenie usług serwisowych o podobnej charakterystyce i w podobny sposób. W związku z tym wyodrębnienie segmentów spełniających wszystkie kryteria zawarte w par. 5 MSSF 8 nie jest możliwe.

Aktywa operacyjne Grupy zlokalizowane są na terytorium Europy. Aktywa operacyjne nie podlegają alokacji do poszczególnych grup usług i są monitorowane na poziomie sprawozdania finansowego.

Grupa wyodrębnia segmenty geograficzne, ponieważ zajmuje się świadczeniem usług w różnych środowiskach ekonomicznych, które podlegają różnym ryzykom oraz charakteryzują się odmiennym poziomem zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych.

4. Informacja dodatkowa - istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Stosując zasady rachunkowości obowiązujące w Grupie, zarządy spółek zobowiązane są do dokonywania szacunków, osądów i założeń dotyczących kwot wyceny poszczególnych składników aktywów i zobowiązań. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych.

Szacunki i leżące u ich podstaw założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wielkości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeżeli dotyczy ona wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli zmiana dotyczy ich na równi z okresem bieżącym.

4.1. Profesjonalny osąd w rachunkowości

Poniżej przedstawiono podstawowe osądy, inne niż te związane z szacunkami, dokonane przez zarząd w procesie stosowania zasad rachunkowości Grupy i mające największy wpływ na wartości ujęte w sprawozdaniu finansowym.

4.1.1. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Zarząd dokonał przeglądu posiadanych przez Grupę aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności w świetle wymogów utrzymania progów kapitałowych i płynności i potwierdził intencje i zdolność Grupy do utrzymania tych aktywów do terminu wymagalności.

4.1.2. Kalkulacja zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych

Szczegółowe zasady odpraw emerytalnych przyjęte wynikają wprost z przepisów Kodeksu Pracy i powiązanych z nim aktów prawnych, które określają podstawę wymiaru świadczenia, jego wysokość (krotność podstawy), liczbę przepracowanych lat oraz ewentualne inne warunki konieczne dla nabycia prawa do danego świadczenia.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej przedstawiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości oraz inne podstawy szacunku niepewności na dzień bilansowy, mające znaczący wpływ na ryzyko istotnych korekt wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym.

4.2.1. Utrata wartości firmy

Stwierdzenie, czy wartość firmy uległa obniżeniu, wymaga oszacowania wartości użytkowej wszystkich jednostek generujących przepływy pieniężne, do których wartość firmy została przypisana. Chcąc obliczyć wartość użytkową, zarząd musi oszacować przyszłe przepływy pieniężne przypadające na daną jednostkę i ustalić właściwą stopę dyskonta, konieczną do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

4.2.2. Okresy użytkowania ekonomicznego rzeczowych aktywów trwałych

Grupa weryfikuje przewidywane okresy użytkowania ekonomicznego składników pozycji rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego rocznego okresu sprawozdawczego. W roku objętym sprawozdaniem finansowym ani w roku poprzedzającym nie stwierdzono konieczności zmian tych okresów.

4.2.3. Odpis aktualizujący wartości należności

Grupa dokonuje okresowego (przynajmniej raz do roku na dzień bilansowy) oszacowania prawidłowości ustalenia odpisów aktualizujących dotyczących należności. Szacunki te oparte są głównie na doświadczeniu historycznym oraz analizie różnorodnych czynników wpływających na możliwość windykacji tych należności.

4.2.4. Odpis aktualizujący wartości zapasów

Grupa dokonuje zakupów towarów i materiałów bezpośrednio potrzebnych do realizacji zdarzenia. Wszystkie zapasy podlegają na dzień bilansowy weryfikacji obejmującej termin i przesłanki zakupu, przyczynę zalegania oraz możliwości ich zużycia w przyszłości. Wszystkie pozycje, przy których brak jest perspektywy zużycia lub sprzedaży w okresie dłuższym niż rok objęte są 100% odpisem aktualizującym. Odpisanie wartości zapasów odbywa się na zasadzie odpisów indywidualnych.

Informacja dodatkowa - noty

5. Przychody

Przychody ze sprzedaży Spółki	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
	PLN	PLN
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	99 824 334	78 873 590
Przychody z tytułu umów długoterminowych	-	-
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	31 549 667	17 327 944
RAZEM	131 374 001	96 201 534

5.1. Informacje geograficzne

Grupa działa na dwóch głównych obszarach geograficznych – w Polsce, będącej krajem jej siedziby Spółki dominującej oraz Europie. Poniżej przedstawiono przychody Grupy od klientów zewnętrznych w rozbiciu na obszary geograficzne.

	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
	PLN	PLN
Sprzedaż krajowa	101 806 194	77 772 546
Kraje Unii Europejskiej	28 089 640	18 326 707
Pozostałe kraje	1 478 167	102 281
RAZEM	131 374 001	96 201 534

5.2. Informacje dotyczące głównych klientów

Dwóch klientów Grupy przekracza 10% jej łącznych przychodów: pierwszy generuje 35% przychodów, drugi 11% przychodów. Obaj kontrahenci nie są powiązani kapitałowo ani osobowo z Grupą. Udział pozostałych klientów w przychodach Grupy nie przekracza 10%.

6. Segmenty operacyjne

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy nie występowała konieczność wyodrębnienia segmentów operacyjnych według MSSF 8. Działalność prowadzona przez Grupę jest jednorodna i obejmuje świadczenie usług serwisowych o podobnej charakterystyce i w podobny sposób. Niemożliwym było wyodrębnienie segmentów spełniających wszystkie kryteria zawarte w par. 5 MSSF 8, a w szczególności warunki:

MSSF 8.5 b - Grupa oferuje na rynku szereg usług, które są wykonywane w zależności od potrzeb klienta. Nie są to jednak usługi o charakterystyce na tyle oddalonej od siebie, iż występowałyby konieczność i możliwość regularnego nadzorowania i sprawdzania wyników operacyjnych dla działalności w ich obszarach. Nie przypisuje się im oddzielnych zasobów - szczególnie ludzkich, gdyż są to głównie zasoby Grupy. Zasoby te alokowane są na bieżąco do projektów, z których wiele pokrywa cały szereg usług i produktów świadczonych przez Grupę.

MSSF 8.5 c - Grupa nie dysponuje informacjami finansowymi na temat wyników działalności dla poszczególnych usług i produktów, gdyż informacje takie nie są konieczne przy monitorowaniu i planowaniu działalności.

7. Koszty działalności operacyjnej

	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Koszty działalności operacyjnej		
a) amortyzacja	1 781 071	1 662 378
b) zużycie materiałów i energii	11 449 019	9 238 097
c) usługi obce	63 273 433	51 249 145
d) podatki i opłaty	386 254	266 912
e) wynagrodzenia	9 801 120	8 456 571
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	2 154 052	1 671 325
g) pozostałe koszty rodzajowe	3 929 074	2 889 120
h) wartość sprzedanych towarów i materiałów	28 598 619	15 505 725
Koszty według rodzaju, razem	121 372 642	90 939 272
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	- 573 345	- 1 091 010
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	- 57 026	- 487 332
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	- 4 006 907	- 3 851 920
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	- 11 456 198	- 8 100 611
Koszt własny sprzedaży	105 279 166	77 408 399

8. Koszty świadczeń pracowniczych

	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Koszty wynagrodzeń, w tym koszty restrukturyzacji w kwocie 0 PLN oraz koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w kwocie 0 PLN	9 801 120	8 456 571
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	1 057 163	865 291
Koszty świadczeń socjalnych	-	-
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	-	-
Opcje na akcje przyznane kadry zarządzającej oraz pracownikom	-	-
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	-	-
Koszty świadczeń emerytalnych - programy określonych składek	-	-
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	-	-
Koszty świadczeń emerytalnych - programy określonych świadczeń	-	-
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	-	-
Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
<i>w tym: kluczowego personelu</i>	-	-
Razem	9 801 120	8 456 571

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

9.1. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Zysk ze zbycia aktywów:		
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	56 709	14 741
Zysk ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	-	-
Razem	56 709	14 741
Pozostałe przychody operacyjne:		
Umorzone i przedawnione zobowiązania	9 840	-
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	118 986	170 002
Rozwiązanie rezerw	-	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów	-	50 756
Dotacje	153 481	271 739
Pozostałe	140 445	32 448
Razem	422 753	524 944

9.2. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Straty ze zbycia aktywów:		
Strata ze sprzedaży majątku trwałego	749	-
Strata ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	-	-
Razem	749	-
Utworzone odpisy aktualizujące i rezerwy:		
Wartość firmy	-	-
Aktywa niematerialne	-	-
Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
Aktywa finansowe	-	-
Należności handlowe	27 058	4 707
Pozostałe	207 634	16 456
Razem	234 692	21 163
Pozostałe koszty operacyjne:		
Umorzone należności	1 311	-
Koszty pokryte odszkodowaniem	18 866	123 666
Zapłacone odszkodowania	-	-
Opłaty i składki	-	-
Ubezpieczenia	-	-
Pozostałe	266 748	124 829
Razem	286 925	248 495

10. Przychody finansowe

Przychody finansowe	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Przychody odsetkowe:		
Lokaty bankowe	1 584	4 951
Pozostałe pożyczki i należności	1 181	1 545
Razem	2 765	6 496
Pozostałe przychody finansowe:		
Wynik netto z tytułu różnic kursowych	-	-
Dywidenda	-	-
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	-	-
Pozostałe	14 211	13 391
Razem	14 211	13 391

11. Koszty finansowe

Koszty finansowe	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN
Koszty odsetkowe:		
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym (z wyłączeniem tych od jednostek powiązanych)	50 522	88 738
Odsetki od kredytów i kredytów w rachunku bieżącym otrzymanych od jednostek powiązanych	-	-
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	115 871	117 685
Koszty z tytułu akredytyw i gwarancji (koszty banków)	10 430	2 938
Pozostałe	22 439	4 676
Razem	199 262	214 038
Pozostałe koszty finansowe:		
Wynik netto z tytułu różnic kursowych	45 544	109 435
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	- 2 875	- 9 170
Pozostałe	199 368	136 460
Razem	242 037	236 725

12. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej

	Stan na 30.09.2018		Stan na 30.09.2017	
	PLN		PLN	
Bieżący podatek dochodowy:				
Bieżące obciążenie podatkowe		1 909 168		1 398 847
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych		-		-
Inne		-		-
Razem		1 909 168		1 398 847
Odroczony podatek dochodowy:				
Podatek odroczony powstały w ciągu okresu sprawozdawczego	-	259 795	-	195 997
Podatek odroczony przeniesiony z kapitału na wynik		-		-
Korekty podatku odroczonego w związku ze zmianami stawek podatkowych czy przepisów		-		-
Odpisy (odwrócenia wcześniej dokonanych odpisów z tytułu podatku odroczonego)		195 997		262 364
Inne		-		-
Razem	-	63 798		66 367
Razem podatek dochodowy ujęty w wyniku		1 845 370		1 465 214

Podatek został ustalony według przepisów obowiązujących w danym kraju.

12.1. Saldo podatku odroczonego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku

Tytuły różnic przejściowych	aktywa z tytułu odroczonego podatku		zmiana aktywa ujęta w wyniku finansowym za okres		zmiana aktywa ujęta w kapitale za okres	
	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017	01.10.2017-30.09.2018	01.10.2016 - 30.09.2017	01.10.2017-30.09.2018	01.10.2016 - 30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (bez leasingu)	-	3 929	- 3 929	- 6 616	-	-
środki trwałe i wartości niematerialne i prawne w leasingu finansowym	45 589	52 292	- 6 703	52 292	-	-
różnice kursowe niezrealizowane	7 220	4 425	2 795	- 2 801	-	-
zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, ZUS, zobowiązań pracowniczych	88 273	113 809	- 25 536	- 15 550	-	-
rezerwy na przyszłe koszty	5 257	318 808	- 313 551	24 351	-	-
pozostałe rezerwy	39 450	-	39 450	-	-	-
zapasy	68 766	56 327	12 439	3 127	-	-
pozostałe różnice przejściowe	18 326	15 123	3 203	- 24 953	-	-
Razem	272 881	564 713	- 291 832	29 849	-	-

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku

Tytuły różnic przejściowych	rezerwa z tytułu odroczonego podatku		zmiana rezerwy ujęta w wyniku finansowym za okres		zmiana rezerwy ujęta w kapitale za okres	
	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017	01.10.2016 - 30.09.2017	01.10.2016 - 30.09.2017	01.10.2017- 30.09.2018	01.10.2016 - 30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (bez leasingu)	-	-	-	-	-	-
środki trwałe i wartości niematerialne i prawne w leasingu finansowym	401	10 666	- 10 265	- 17 733	-	-
różnice kursowe niezrealizowane	9 199	4 266	4 933	2 212	-	-
wartość firmy	-	253 672	- 253 672	145 677	-	-
należności handlowe i inne	4 620	4 815	- 195	-	-	-
pozostałe różnice przejściowe	- 1 658	90 068	- 91 726	- 33 941	-	-
Razem	12 562	363 488	- 350 926	96 216	-	-

13. Działalność zaniechana

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym oraz w okresie poprzedzającym żadna istotna działalność nie została zaniechana.

14. Aktywa przeznaczone do zbycia

Na dni bilansowe 30 września 2017 roku i 30 września 2018 roku żadne aktywa Grupy nie były przeznaczone do zbycia.

15. Rzeczowe aktywa trwałe

Wartości bilansowe	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Grunty własne	-	-
Budynki *	-	38 893
Maszyny i urządzenia	181 523	152 675
Środki transportu	2 211 873	1 659 853
Inne	60 209	9 071
Środki trwałe w budowie	-	-
Razem	2 453 605	1 860 491

*) dotyczy inwestycji w obcym środku trwałym

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych w okresie od 01.10.2017 do 30.09.2018

Wartości brutto	Budynki wg kosztu	Maszyny i urządzenia wg kosztu	Środki transportu	Inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan 01 października 2017 roku	253 962	399 285	4 002 445	45 362	-	4 701 053
Zwiększenia	7 200	95 074	1 580 902	65 680	-	1 748 856
Zbycia:	-	- 8 456	- 396 778	-	-	- 405 234
Likwidacja	-	-	- 129 400	-	-	- 129 400
Sprzedaż	-	- 8 456	- 267 377	-	-	- 275 833
Wpływ różnic kursowych	-	35	-	267	-	303
Stan na 30 września 2018 roku	261 162	485 868	5 186 569	110 775	-	6 044 372

Skumulowane umorzenia i utrata wartości	Budynki wg kosztu	Maszyny i urządzenia wg kosztu	Środki transportu	Inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan 01 października 2017 roku	215 069	246 609	2 342 762	36 335	-	2 840 774
Amortyzacja	46 093	60 433	983 678	13 976	-	1 104 179
Zmniejszenie amortyzacji	-	- 2 663	- 340 193	-	-	- 342 856
Wpływ różnic kursowych	-	- 35	- 11 551	- 232	-	- 11 818
Stan na 30 września 2018 roku	261 162	304 344	2 974 696	50 078	-	3 590 281
Wartość netto na koniec roku	-	181 524	2 211 873	60 696	-	2 454 091

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych w okresie od 01.10.2016 do 30.09.2017

Wartości brutto	Budynki wg kosztu	Maszyny i urządzenia wg kosztu	Środki transportu	Inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan 01 października 2016 roku	234 580	281 585	3 348 672	20 147	13 396	3 898 381
Zwiększenia	19 382	120 933	669 761	25 297	1 215 369	2 050 741
Zbycia:	-	- 6 101	- 21 484	2 846	- 1 228 766	- 1 253 505
Likwidacja	-	- 6 101	- 21 107	2 846	- 2 787	- 27 149
Sprzedaż	-	-	377	-	- 1 225 979	- 1 226 356
Wpływ różnic kursowych	-	22	5 496	- 83	-	5 436
Stan na 30 września 2017 roku	253 962	396 439	4 002 445	48 208	-	4 701 053

Skumulowane umorzenia i utrata wartości	Budynki wg kosztu	Maszyny i urządzenia wg kosztu	Środki transportu	Inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Stan 01 października 2016 roku	98 231	190 871	1 379 465	14 851	-	1 683 417
Amortyzacja	116 838	54 644	988 935	21 518	-	1 181 936
Zmniejszenie amortyzacji	-	- 1 774	- 19 725	2 846	-	- 18 653
Wpływ różnic kursowych	-	22	- 5 913	34	-	- 5 925
Stan na 30 września 2017 roku	215 069	243 763	2 342 762	39 181	-	2 840 774
Wartość netto na koniec roku	38 893	152 675	1 659 683	9 027	-	1 860 279

15.1. Amortyzacja środków trwałych

Na potrzeby kalkulacji amortyzacji zastosowano okresy ekonomicznego użytkowania następujących aktywów trwałych:

- Budynki i budowle 10 lat
- Maszyny i urządzenia od 3 do 15 lat
- Samochody ciężarowe w leasingu finansowym 3 lata
- Samochody osobowe w leasingu finansowym 5 lat

15.2. Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym następujące aktywa zostały oddane w zastaw jako zabezpieczenie:

Zobowiązania Grupy wynikające z leasingu finansowego (patrz Nota 26) zostały zabezpieczone tytułem własności leasingodawcy do aktywów wynajmowanych w ramach leasingu. Zobowiązania z tego tytułu są płatne w okresie od 3 do 5 lat od daty podpisania umowy leasingowej.

16. Wartość firmy

Wartość firmy	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Według kosztu	8 508 326	8 508 326
Skumulowana utrata wartości	-	-
Razem	8 508 326	8 508 326
Według kosztu		
Stan na początek okresu sprawozdawczego	8 508 326	8 508 326
Zmiany	-	-
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	8 508 326	8 508 326
Skumulowane odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości	-	-
Stan na początek okresu sprawozdawczego	-	-
Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości ujęte w ciągu roku	-	-
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	8 508 326	8 508 326

Całość wartości bilansowej wartości firmy o nieokreślonym okresie użytkowania jest przyporządkowana szeregowi ośrodków wypracowujących środki pieniężne, kwota przyporządkowana każdemu ośrodkowi wypracowującemu środki pieniężne nie jest z osobna znacząca. Wartość firmy została zaprezentowana w powyższej tabeli.

Test na utratę wartości Grupy SESCOM przeprowadzono na dzień 30 września 2018 r. szacując wartość użytkową przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) na podstawie określonych założeń finansowych na lata 2019 – 2023, przyjętych na potrzeby ww. testu.

Wyliczeń dokonano przyjmując następujące założenia:

- średni ważony koszt kapitału (WACC): 9,4% (oparty na: danych rynkowych dotyczących rentowności obligacji - stopa wolna od ryzyka- 3,2%; beta branżowe dla rynku Europejskiego – 1,06; premia rynkowa kapitał własny 6,0%),
- stopa wzrostu przepływów po okresie prognozy: 1% (oparta na szacunku długookresowej stopy wzrostu PKB).

Ponadto przyjęto następujące pozostałe założenia:

- średnioroczne zmiany przychodów ze sprzedaży w analizowanym okresie: w pierwszym roku spadek o 5,37% w kolejnych wzrost 4%. Wartości przypisane do powyższych założeń określono na podstawie danych historycznych, który jest zgodny z planami zarządu dotyczącymi rozwoju. Zarząd uważa, że planowany wzrost przychodów w ciągu następnych 5 lat jest do osiągnięcia.
- średnioroczne zmiany kosztów działalności operacyjnej w analizowanym okresie: w pierwszym roku spadek o 5,9% w kolejnym roku wzrost 3,6%, w następnych ok. 4%
- koszty pośrednie w pierwszym roku prognozy odpowiadają wartości tych kosztów przyjętej w założeniach realizacji nowych kontraktów. W prognozie na lata następne przyjęto, iż koszty te będą rosły w tempie 4% rocznie – założenie takie świadczy o konserwatywnym podejściu do opracowywanej prognozy, stwarzając tym samym margines bezpieczeństwa dla ewentualnych przyszłych niekorzystnych odchyleń tych kosztów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy Zarząd SESCOM nie stwierdził utraty wartości firmy na dzień 30 września 2018 r.

17. Pozostałe aktywa niematerialne

Wartości bilansowe	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Zakończone prace rozwojowe	36	363 992
Pozostałe wartości niematerialne	1 166 593	156 902
Razem	1 166 629	520 894

Znaczącą wartość w pozostałych wartościach niematerialnych stanowi wdrożenie w październiku 2017r. systemu klasy ERP IFS Applications w SESCOM S.A. na kwotę brutto 1 261 214 PLN. W ciągu roku umorzenie oprogramowania stanowiło kwotę 231 223 PLN.

Nowy system wspiera Spółkę w szybszym rozwoju procesów i pomaga w dostarczaniu rzetelnych informacji na temat majątku, zapasów i relacji z kontrahentami. Wspiera Zarząd w planowaniu działań i w szybkim reagowaniu na zmieniające się zdarzenia w otoczeniu, co wpływa na dodatnią wartość konkurencyjną Spółki.

Wartości brutto	Prace rozwojowe	Licencje, programy	RAZEM
	PLN	PLN	PLN
Stan na 30 września 2016 roku	2 097 334	471 983	2 569 317
Zwiększenia	-	16 298	16 298
nabycia	-	16 298	16 298
prace we własnym zakresie	-	-	-
Zbycia:	-	-	-
Likwidacja	-	-	-
Sprzedaż	-	-	-
Wpływ różnic kursowych	-	-	-
Stan na 30 września 2017 roku	2 097 334	488 281	2 585 615
Zwiększenia	-	1 360 360	1 360 360
nabycia	-	1 360 360	1 360 360
prace we własnym zakresie	-	-	-
Zbycia:	-	-	-
Likwidacja	-	-	-
Sprzedaż	-	-	-
Wpływ różnic kursowych	-	-	-
Stan na 30 września 2018 roku	2 097 334	1 848 640	3 945 975

Skumulowane umorzenia i utrata wartości	Prace rozwojowe	Licencje, programy	RAZEM
	PLN	PLN	PLN
Stan na 30 września 2016 roku	1 369 350	203 470	1 572 821
Amortyzacja	363 992	127 909	491 900
Zmniejszenie amortyzacji	-	-	-
Stan na 30 września 2017 roku	1 733 342	331 379	2 064 721
Amortyzacja	363 959	350 665	714 624
Zmniejszenie amortyzacji	-	-	-
Stan na 30 września 2018 roku	2 097 301	682 045	2 779 345

Na potrzeby kalkulacji amortyzacji zastosowano okresy ekonomicznego użytkowania następujących aktywów niematerialnych: Skapitalizowane prace rozwojowe 5 lat.

18. Należności długoterminowe

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Należności długoterminowe	84 694	42 432
Razem	84 694	42 432

19. Spółki zależne

Grupa dokonuje konsolidacji sprawozdań finansowych jednostek zależnych metodą pełną. Konsolidacja jednostek stowarzyszonych dokonywana jest metodą praw własności.

Grupa nie wyłączyła z konsolidacji żadnej jednostki zależnej.

Grupa nie odnotowała znaczących ograniczeń zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy jednostce dominującej w postaci dywidend w środkach pieniężnych lub do spłaty pożyczek lub zaliczek.

Szczegółowe informacje dotyczące skonsolidowanych jednostek zależnych przedstawiają się następująco:

Nazwa jednostki zależnej	Działalność podstawowa	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Procentowa wielkość udziałów oraz praw do głosów posiadanych przez Spółkę	
			Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
Sescom Czech Republic s.r.o.	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Czech i Słowacji.	Republika Czeska	100%	100%
Sescom Muszaki Szerviz kft	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Węgier.	Węgry	100%	100%
Sescom GmbH	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Niemiec.	Niemcy	100%	100%
Sestore Sp. z o.o.	Prace badawcze i rozwojowe nad systemami informatycznymi wspomagającymi zarządzanie i optymalizujące procesy	Polska	100%	100%
SDC Sp. z o.o.	Usługi remontów i remodelingu salonów handlowych i placówek handlowych.	Polska	100%	100%
SESCOM Technischer Support GmbH	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Austrii.	Austria	100%	100%
SESCOM Ltd	Zarządzanie i usługi serwisu technicznego nieruchomości na terenie Wielkiej Brytanii i Irlandii	Wielka Brytania	100%	100%

20. Inwestycja w spółkach stowarzyszonych

Nazwa jednostki stowarzyszonej	Działalność podstawowa	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Procentowa wielkość udziałów oraz praw do głosów posiadanych przez Spółkę	
			Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii SA (BCTT SA)	Zarządzanie procesem komercjalizacji badań naukowych oraz transferu technologii pomiędzy nauką i biznesem oraz pomiędzy przedsiębiorstwami.	Polska	30%	30%

Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych metodą praw własności przedstawiały się następująco:

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii SA (BCTT SA)	24 608	22 853
Razem	24 608	22 853

21. Pozostałe aktywa finansowe

Pozostałe aktywa finansowe	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Pożyczki		
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	-	-
Pożyczki udzielone jednostkom pozostałym	-	5 347
Razem	-	5 347
Aktywa obrotowe	-	5 347
Aktywa trwałe	-	-
Razem	-	5 347

Pożyczki zostały zakwalifikowane jako instrumenty finansowe wyceniane przez wynik finansowy.

22. Pozostałe aktywa

Wartości bilansowe	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Rozliczenia międzyokresowe czynne		
Rozliczenie prac rozwojowych	2 001 156	2 391 947
Inne	375 608	533 266
Rozliczenie kontraktu	547 845	
Razem	2 924 609	2 925 213
Aktywa obrotowe	2 421 020	2 140 651
Aktywa trwałe	503 588	784 562
Razem	2 924 609	2 925 213

Podstawowym kryterium ujęcia przychodów jest wypełnienie zobowiązania do wykonania świadczenia, co ma miejsce w momencie uzyskania przez nabywcę kontroli nad dobrami i usługami. Ponieważ MSSF 15 (§ 31 i n.) wskazuje konieczność oszacowania i ujęcia przychodów w momencie przekazania kontroli nad dobrem lub usługą w wysokości, która z dużym prawdopodobieństwem nie będzie ulegała znaczącemu odwróceniu, to w praktyce oznacza ujmowanie przychodów wcześniej niż w przypadku stosowania poprzedniego standardu MSR 18 dotyczącego przychodów.

Szacunkowa wartość przychodów do uzyskania w przyszłych okresach 547 845 PLN naliczona została dla klienta Auchan. Koszty poniesione i niezafakturowane w roku 2017 wynosiły 503 614 PLN

W ramach prac rozwojowych spółka realizuje równoległe kilka projektów, w tym między innymi:

Zespół parowego kotła wodorowego

Innowacyjnym, stopniowo rozwijanym przez Sescom projektem jest urządzenie – zespół kotła parowego zasilanego wodorem.

Ideą projektu kotła parowego zasilanego wodorem oraz tlenem było skonstruowanie urządzenia wykorzystującego wysokotemperaturową parę przegrzaną do celów energetycznych. Głównym elementem składowym kotła parowego jest wodorowo-tlenowa wytwornica pary, konwertująca energię chemiczną spalanego wodoru w tlenie w ciepłą. Para wodna powstała wskutek spalania wodoru w tlenie jest nośnikiem energii cieplnej, możliwym do wykorzystania w dalszych procesach, zależnych od konkretnych potrzeb.

Rozwiązanie kotła parowego jest dedykowane dla wysp energetycznych, bazujących na OZE w systemie Power2Gas, lub w lokalizacjach zapewniających dostęp do odpadowego wodoru z różnych procesów przemysłowych (np. z parowego reformingu metanu). Wykorzystanie czystego wodoru oraz tlenu, powstałego w procesie elektrolizy eliminuje emisję CO₂ do atmosfery, zaś sam obieg pierwotny kotła parowego w którym dochodzi do wytwarzania wysokotemperaturowej pary wodnej jest system hermetycznym, zamkniętym.

Sescom posiada prototyp urządzenia. Jest ono obecnie ulepszone i rozbudowywane w celu zwiększenia efektywności energetycznej oraz poszerzenia zakresu stosowania. Badane są również możliwości komercjalizowania rozwiązania.

Sesmatic - projekt RFID dla retail

Rynek retail przechodzi w tej chwili ogromną transformację technologiczną spowodowaną rosnącą popularnością handlu w internecie. Wymaga to od retailerów transformacji własnych procesów, modeli biznesowych oraz systemów informatycznych w celu nadążenia za szybko zmieniającymi się oczekiwaniami klienta. Jedną z podstawowych informacji jakich potrzebują retailerzy jest dostępność konkretnych produktów w konkretnych sklepach – informację, którą dostarczyć można wykorzystując technologię RFID. Rezultatem ukończenia projektu będzie nabycie przez Sescom zdolności do sprzedaży i realizacji projektów transformacyjnych w retailu z wykorzystaniem technologii RFID. Są to projekty, których wdrożenie może trwać nawet kilka lat, a później wymagać regularnej opieki serwisowej oraz rozwoju funkcjonalności produktu, jakim będzie platforma zbierająca, wizualizująca i interpretująca dane pochodzące z RFID. Korzyści ekonomiczne wytworzone w ramach projektu to między innymi: usługi projektowania rozwiązań, reselling i montaż urządzeń, szkolenia pracowników klienta, oprogramowanie do zbierania analityki danych RFID

W trakcie projektu Sescom rozszerzy swoją ofertę o zupełnie nowy obszar związany z wdrożeniem rozwiązań technologicznych do optymalizacji procesów zarządzania asortymentem w odzieżowych sieciach handlowych.

Wartość projektu na dzień bilansowy wynosi 279 000 PLN

Wartość projektów zakończonych, których wartość jest rozliczana w czasie 629 597 PLN

23. Zapasy

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Materiały	1 118 773	858 901
Produkcja w toku	1 768 626	892 458
Wyroby gotowe	-	-
Towary	1 813 618	899 521
Razem	4 701 016	2 650 881

Na dzień 30.09.2017r wartość zapasów została pomniejszona o skumulowane odpisy aktualizujące w kwocie 279 135 PLN. W roku bieżącym część zapasu objętego odpisem została sprzedana, a część skasowana. Efektem tego było odwrócenie odpisu na kwotę 160 594 PLN. Analiza wiekowania zapasów na dzień 30.09.2018r. wykazała zapasy nierotujące, na które zastały zawiązane odpisy aktualizujące na kwotę 194 621 PLN.

24. Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności

24.1. Należności z tytułu dostaw i usług

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Należności z tytułu dostaw i usług	25 792 213	18 674 182
Rezerwa na należności zagrożone	- 90 251	- 63 194
Razem	25 701 962	18 610 988

Należności z tytułu podatków (innych niż podatek dochodowy) i ubezpieczeń społecznych	771 991	828 379
Należności z tytułu zaliczek na środki trwałe	150 000	985 807
Należności z tytułu zaliczek na dostawy towarów	398 899	422 662
Pozostałe	6 314 413	4 845 861
Razem	7 635 303	7 082 708

Średni termin spłaty należności z tytułu sprzedaży towarów i usług wynosi 70 dni. Spółka dominująca utworzyła odpisy aktualizujące w pełni pokrywające należności przeterminowane o ponad 360 dni, ponieważ z doświadczeń historycznych wynika, iż takie należności są w zasadzie nieściągalne. Na należności nieuregulowane przez 120 do 360 dni tworzy odpis aktualizujący w oparciu o szacunkowe kwoty nieściągalnych należności z tytułu sprzedaży usług na podstawie doświadczeń z przeszłości oraz analizy sytuacji finansowych poszczególnych kontrahentów.

Przed przyjęciem nowego klienta Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ze względu na specyfikę działalności Grupa współpracuje z Grupami znanymi w branży, co wpływa na ocenę ryzyka kredytowego. Terminy płatności są elementem oferty przedstawianej kontrahentowi.

Powyżej przedstawione salda należności z tytułu dostaw i usług, zawierają należności, które są przeterminowane na koniec okresu sprawozdawczego i na które Grupa nie utworzyła rezerw, ponieważ nie nastąpiła istotna zmiana jakości tego zadłużenia, w związku z czym nadal uznaje się je za ściągalne.

W spółkach zależnych nie występują należności wymagające dokonania odpisu aktualizującego.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych, ale nieobjętych odpisem z tytułu utraty wartości

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Nieprzeterminowane	16 199 434	14 104 869
Przeterminowane do 30 dni	7 201 946	3 675 384
Przeterminowane 31 - 90 dni	1 282 927	527 265
Przeterminowane 91-120 dni	260 506	62 651
Przeterminowane powyżej 120 dni	757 148	240 820
Razem	25 701 962	18 610 989

Określając poziom ściągalności należności z tytułu dostaw i usług, Grupa uwzględnia zmiany ich jakości od dnia udzielenia kredytu do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dużą weryfikację stanu należności, windykację i ograniczenie sprzedaży przy powstawaniu przeterminowań.

Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług, które utraciły wartość

Wiekowanie aktywów finansowych, które utraciły wartości	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Nieprzeterminowane (i)	-	4 707
Przeterminowane 31 - 90 dni	752	-
Przeterminowane 91-120 dni	308	-
Przeterminowane powyżej 120 dni	82 697	58 487
Razem	83 757	63 194

(i) Naliczone odsetki od należności przeterminowanych

Zmiany stanu rezerw na należności zagrożone

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Stan na początek okresu sprawozdawczego	63 194	101 285
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	138 253	4 707
Kwoty odpisane jako nieściągalne	-	5 862
Kwoty odzyskane w ciągu roku	-	36 937
Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości	-	-
Odwrócenie dyskonta	-	-
Stan na koniec okresu sprawozdawczego	200 836	63 194

25. Umowy długoterminowe

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie zawierała umów długoterminowych.

26. Kapitał akcyjny

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Kapitał akcyjny	2 100 000	2 100 000
Razem	2 100 000	2 100 000

26.1. Kapitał akcyjny wg stanu na dzień bilansowy

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Liczba akcji	2 100 000	2 100 000
Wartość nominalna 1 akcji	1	1
Kapitał podstawowy	2 100 000	2 100 000

Zarejestrowany kapitał akcyjny obejmuje:

Struktura kapitału akcyjnego wg stanu na dzień 30.09.2018

Seria / emisja Rodzaj akcji / udziałów (zwykłe / imienne)	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji / udziałów	Warto serii / emisji wg wartości nominalnej
Akcje serii "A" imienne	uprzywilejowane co do głosu - 2 głosy na akcję	750 000	750 000
Akcje serii "A" zwykłe		750 000	750 000
Akcje serii "B" zwykłe		50 000	50 000
Akcje serii "C" zwykłe		100 000	100 000
Akcje serii "D" zwykłe		450 000	450 000
Akcje serii "E" zwykłe		-	-
Razem		2 100 000	2 100 000

Struktura kapitału akcyjnego wg stanu na dzień 30.09.2017

Seria / emisja Rodzaj akcji / udziałów (zwykłe / imienne)	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji / udziałów	Warto serii / emisji wg wartości nominalnej
Akcje serii "A" imienne	uprzywilejowane co do głosu - 2 głosy na akcję	750 000	750 000
Akcje serii "A" zwykłe		750 000	750 000
Akcje serii "B" zwykłe		50 000	50 000
Akcje serii "C" zwykłe		100 000	100 000
Akcje serii "D" zwykłe		450 000	450 000
Akcje serii "E" zwykłe		-	-
Razem		2 100 000	2 100 000

Struktura właścicielska
Struktura właścicielska wg stanu na dzień 30.09.2018

Akcjonariusz / udziałowiec	Liczba akcji / udziałów	% kapitału podstawowego	% ogólnej liczby głosów
Sławomir Halbryt	1 005 875	47,90%	61,61%
Adam Kabat	211 588	10,08%	7,42%
Sławomir Kądziała	241 588	11,50%	8,48%
Negril 3 Sp. z o.o.	437 000	20,81%	15,33%
Pozostali	203 949	9,71%	7,16%
Razem	2 100 000	100%	100%

Struktura właścicielska wg stanu na dzień 30.09.2017

Akcjonariusz / udziałowiec	Liczba akcji / udziałów	% kapitału podstawowego	% ogólnej liczby głosów
Sławomir Halbryt	1 005 875	47,90%	61,61%
Adam Kabat	211 588	10,08%	7,42%
Sławomir Kądziała	241 588	11,50%	8,48%
Lafroyg Sp. z o.o. SKA	155 000	7,38%	5,44%
Wojciech Kaczmarek	140 000	6,67%	4,91%
Pozostali	345 949	16,47%	12,14%
Razem	2 100 000	100%	100%

26.2. Kapitał z aktualizacji wyceny

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym Grupa nie tworzyła kapitału z aktualizacji wyceny.

26.3. Kapitał rezerwowy

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Kapitał rezerwowy o charakterze ogólnym	305 605	305 605
Razem	305 605	305 605

26.4. Kapitał zapasowy

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Kapitał zapasowy tworzony z nadwyżki z tytułu emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	4 005 160	4 005 160
Razem	4 005 160	4 005 160

26.5. Zyski zatrzymane

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
Niepodzielony zysk/(strata) z lat ubiegłych	19 949 611	14 735 069
Kapitał zapasowy tworzony zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych	488 643	488 643
Zysk bieżącego okresu obrotowego	8 319 136	5 214 542
Razem	28 757 391	20 438 255

27. Zobowiązania, kredyty, pożyczki otrzymane i inne źródła finansowania

Grupa posiada otwarty kredyt, płatny w terminie do 31.03.2020, przeznaczony na sfinansowanie transakcji nabycia ZCP na kwotę 1 604 444 PLN. Kredyt na zakup ZCP wyceniony jest w skorygowanej cenie nabycia.

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Niezabezpieczone - po koszcie zamortyzowanym		
Kredyty w rachunku bieżącym (i)	-	-
Kredyty bankowe (ii)	-	-
Pożyczki	-	-
Zabezpieczone - po koszcie zamortyzowanym		
Kredyty w rachunku bieżącym (i)	-	-
Kredyty bankowe (ii)	962 504	1 604 444
Pożyczki	-	-
Razem	962 504	1 604 444
Zobowiązania krótkoterminowe	641 664	641 940
Zobowiązania długoterminowe	320 840	962 504
Razem	962 504	1 604 444

Świadczenia pracownicze i inne rezerwy

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Świadczenia pracownicze (i)	485 450	545 189
Inne rezerwy: projekty	664 424	561 979
Razem	1 149 874	1 107 169
Rezerwy krótkoterminowe	1 149 874	1 107 169
Rezerwy długoterminowe	-	-
Razem	1 149 874	1 107 169

(i) Rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze i premie

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz inne zobowiązania

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	16 216 345	11 770 043
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	2 942 481	2 207 454
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	697 894	563 619
Bierne rozliczenia międzyokresowe	1 149 874	1 107 169
Pozostałe	81 554	65 975
Razem	21 088 148	15 714 260

28. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego
28.1. Ogólne warunki leasingu

Grupa użytkuje część aktywów (głównie samochody) w ramach leasingu finansowego. Średni okres obowiązywania umowy leasingu wynosi 3-5 lat. Grupa ma możliwość zakupu wynajmowanego sprzętu za kwotę jego wartości nominalnej na koniec obowiązywania umowy. Zobowiązania Grupy wynikające z umów leasingu finansowego są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową.

28.2. Zobowiązania z tytułu leasingu

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Nie dłużej niż 1 rok	1 032 439	662 990
Dłużej niż 1 rok i do 5 lat	1 127 230	894 983
Powyżej 5 lat	-	-
Razem	2 159 669	1 557 973
Minus przyszłe obciążenia finansowe	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	2 159 669	1 557 973

Wartość leasingowa aktywów netto wynosi 2 013 417 PLN.

29. Instrumenty finansowe

29.1. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Grupa zarządza kapitałem by zagwarantować, że będzie zdolna kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego.

W Grupie dokonuje się regularnego przeglądu struktury kapitałowej i poziomu oraz struktury czasowej zobowiązań. W ramach tych przeglądów analizuje się koszty kapitału i ryzyko związane z poszczególnymi jego kategoriami.

Głównymi składnikami podlegającymi ww. analizie są:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty – ujawnione w nocie 34,
- kapitał, w tym, kapitały rezerwowe i zysk zatrzymany – ujawnione w notach nr 26 (26.1 – 26.5)

Na Grupę nie są nałożone zewnętrzne wymagania kapitałowe za wyjątkiem tego, iż zgodnie z art. 396 §1 Kodeksu Spółek Handlowych, któremu podlega spółka dominująca, na pokrycie straty należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału akcyjnego. Ta część kapitału zapasowego (zysków zatrzymanych) nie jest dostępna do dystrybucji na rzecz Akcjonariuszy.

Grupa okresowo dokonuje przeglądu struktury kapitałowej. W ramach przeglądu analizuje koszt kapitału oraz rodzaje ryzyka związanego z każdą klasą kapitału.

29.2. Cele zarządzania ryzykiem finansowym

Działalność Grupy może wiązać się z ekspozycją na ryzyko finansowe zmian kursów walut i stóp procentowych. Grupa nie wykorzystuje ani nie obraca instrumentami finansowymi – w tym finansowymi instrumentami pochodnymi z uwagi na brak istotnych ryzyk, przed którymi konieczne byłoby tego rodzaju zabezpieczenie.

Grupa nie przeprowadza żadnych istotnych transakcji w walutach obcych, ani nie lokuje środków i nie pożycza w tych walutach. Grupa nie lokuje ani nie pożycza środków pieniężnych na warunkach innych niż stopy procentowe skorelowane z rynkiem

29.3. Ryzyko rynkowe

Działalność Grupy w niewielkim stopniu wiąże się z ekspozycją na ryzyko finansowe zmian kursów walut i stóp procentowych. Grupa nie stosuje instrumentów pochodnych do zarządzania ryzykiem kursowym ani ryzykiem stóp procentowych, gdyż minimalizacja ryzyka przez hedging naturalny jest wystarczająca.

Ekspozycja na ryzyko walutowe ulega zmianom w zależności od wolumenu transakcji przeprowadzanych w walucie.

29.4. Zarządzanie ryzykiem stóp procentowych

Grupa narażona jest na ryzyko stóp procentowych, z uwagi na zawarte umowy leasingu oparte o zmienne stopy procentowe. Działalność zabezpieczająca podlega regularnej ocenie w celu dostosowania do bieżącej sytuacji stóp procentowych i określonej gotowości poniesienia ryzyka oraz dla zapewnienia optymalnej strategii zabezpieczeń.

29.4.1. Wrażliwość na wahania stóp procentowych

Przedstawioną poniżej analizę wrażliwości oparto o stopień narażenia na ryzyko stóp procentowych instrumentów finansowych zobowiązań wynikających z umów leasingu na dzień bilansowy. W przypadku zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym zakłada się na potrzeby analizy, że kwota zobowiązań niespłaconych na dzień bilansowy była niezapłacona przez cały rok. W sprawozdaniach wewnętrznych dotyczących ryzyka stopy procentowej dla kluczowych członków kierownictwa wykorzystuje się wahania w górę i w dół o 50 punktów bazowych, co odzwierciedla ocenę kierownictwa dotyczącą prawdopodobnej zmiany stóp procentowych.

Gdyby stopy procentowe były o 50 punktów bazowych wyższe/nizsze, a wszystkie inne zmienne zachowały stałą wartość, to wyniki i kapitały Grupy nie zmieniłyby się istotnie za okresy objęte skonsolidowanymi informacjami finansowymi.

29.5. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko, że kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych, w wyniku czego Grupa poniesie straty finansowe. Grupa stosuje zasadę dokonywania transakcji wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej; w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy. Grupa korzysta też z informacji finansowych dostępnych publicznie oraz z własnych danych o transakcjach dokonując oceny swoich głównych klientów. Narażenie Grupy na ryzyko wiarygodności kredytowej kontrahentów jest stale monitorowane, a zagregowaną wartość zawartych transakcji rozkłada się na zatwierdzonych kontrahentów.

Na należności z tytułu dostaw i usług składają się kwoty należne od dużej liczby klientów. Prowadzi się bieżącą ocenę kredytów na podstawie kondycji należności, a w razie konieczności wstrzymuje się klientom kredyt kupiecki.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych jest ograniczone.

Wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu finansowym po uwzględnieniu strat z tytułu utraty wartości odpowiada maksymalnemu narażeniu Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia wartości otrzymanych zabezpieczeń.

29.6. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ostateczna odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem płynności spoczywa na zarządzie, który opracował odpowiedni system zarządzania tym ryzykiem dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy oraz zaspokojenia wymagań zarządzania płynnością. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitałów własnych, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz dopasowując profile wymagalności aktywów i zobowiązań finansowych.

	Stan na 30.09.2018		Stan na 30.09.2017	
	PLN		PLN	
Aktywa finansowe (+)				
Należności własne	33 337 265		25 693 697	
<i>w tym: faktoring pełny</i>	5 930 498		4 562 149	
Środki pieniężne	6 318 253		3 414 413	
Pozostałe aktywa finansowe				
Środki pieniężne (w tym środki pieniężne grup przeznaczonych do zbycia zakwalifikowanych jako przeznaczone do sprzedaży)	6 318 253		3 414 413	
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik (WGPW)				
Przeznaczone do obrotu	-		-	
Sklasyfikowane do wyceny w WGPW	-		-	
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	-		-	
Inwestycje utrzymywane do wymagalności	-		-	
Pożyczki i należności własne (w tym należności handlowe grup zakwalifikowanych jako przeznaczone do zbycia)	33 337 265		25 693 697	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-		-	
Zobowiązania finansowe (-)				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	962 504	-	1 604 444
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	2 159 669	-	1 557 973
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	21 088 148	-	15 714 260
Pozostałe zobowiązania finansowe				
Ekspozycja na ryzyko płynności		15 445 198		10 231 432

Informacje dotyczące niewykorzystanych linii kredytowych, którymi Grupa dysponuje jako narzędziem redukcji ryzyka płynności.

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Zabezpieczone kredyty w rachunku bieżącym		
Kwota wykorzystana	-	-
Kwota niewykorzystana	-	600 000
Razem	-	600 000

29.7. Zarządzanie ryzykiem kursowym i walutowym

Ryzyko kursu walutowego jest definiowane jako możliwość zwiększenia lub zmniejszenia rynkowej wartości kapitału własnego w wyniku zmian kursów walutowych. Ryzyko to obejmuje:

- a. Ryzyko konwersji (ryzyko przeliczania walut), które pojawia się w momencie przeliczania i konsolidacji sprawozdań finansowych zagranicznych podmiotów zależnych. Kursowe ryzyko konwersji definiowane jest jako różnica między całkowitą wartością denominowanych w walutach obcych składników aktywów a całkowitą wartością denominowanych w walutach obcych zobowiązań. W szczególności na ryzyko to narażone są:
 - należności i zobowiązania zagraniczne,
 - środki pieniężne denominowane w walutach obcych,
 - papiery wartościowe denominowane w walutach obcych.

Ryzyko konwersji ma charakter „papierowy”, co oznacza, iż nie ma ono wpływu na wartość przepływów pieniężnych, dopóki pozycje, których ryzyko to dotyczy nie zostaną zrealizowane.

- b. Ryzyko ekonomiczne dotyczące zmiany kursów, które może trwale wpłynąć na konkurencyjność oraz rynkową wartość przedsiębiorstwa poprzez wzrost kosztów lub spadek planowanych dochodów z handlowych operacji zagranicznych. Ryzyko ekonomiczne utożsamiane jest z ryzykiem długoterminowym, bardzo trudnym do kwantyfikowania i prognozowania.
- c. Ryzyko transakcyjne, zwane także kontraktowym, urzeczywistnia się w następstwie niedotrzymania zobowiązań umownych przez uczestników transakcji także w wyniku wystąpienia okoliczności niezależnych, mających charakter siły wyższej. Podstawowe ryzyka transakcyjne, których nie zalicza się do okoliczności siły wyższej, wyrażają się przede wszystkim w wyborze partnera (kontrahenta) nieuczciwego, bądź takiego, który z powodów w znacznym stopniu od niego niezależnych, nie wywiązuje się z umowy. Konsekwencją wyboru takiego partnera może np. brak lub częściowa zapłata za usługę, czy zwłoka w regulowaniu płatności. Ryzyko kontraktowe może również wynikać z różnic interpretacyjnych w odniesieniu do poszczególnych danych kontraktowych. W celu ograniczenia ryzyka, zawarcie umowy poprzedzone jest uzyskaniem odpowiednich informacji o kontrahencie i jego kondycji finansowej, a także analizą klauzul kontraktowych, aby nie dopuścić do możliwości dowolnej ich interpretacji. Poziom ryzyka kontraktowego określa wielkość zaangażowanego kapitału; tak bezpośredniego, jak i pośredniego, związanego z możliwością poniesienia strat spowodowanych niewykonaniem lub niewłaściwym wykonaniem zobowiązania kontrahenta. Zarządzanie tym ryzykiem w Grupie Kapitałowej sprowadza się do niedopuszczania do zawierania kontraktów z kontrahentami, których kondycja finansowa nie daje gwarancji spłaty zaangażowanego w wykonanie umowy kapitału, czy np. realizowanej polityki ubezpieczenia należności handlowych.
- d. Ryzyko walutowe pojawia się w momencie, gdy występuje nierównowaga między wielkością aktywów i pasywów denominowanych w tej samej walucie obcej i o tym samym terminie zapadalności (otwarta pozycja

walutowa). W zależności od tego, która strona przeważa (aktywna czy pasywna) mówimy o długiej lub krótkiej pozycji walutowej. Jeżeli:

- aktywa wyrażone w walucie obcej = pasywa wyrażone w walucie obcej → zamknięta pozycja walutowa,
- aktywa wyrażone w walucie obcej > pasywa wyrażone w walucie obcej → otwarta długa pozycja walutowa,
- aktywa wyrażone w walucie obcej < pasywa wyrażone w walucie obcej → otwarta krótka pozycja walutowa.

W celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej stosowane są instrumenty wewnętrzne, tj. hedging naturalny, takie jak:

- rozliczanie płatności zagranicznej w walucie krajowej,
- przyspieszanie lub opóźnianie płatności,
- wzajemnie równoważenie w danej walucie strumieni zobowiązań i należności,
- łączenie kilku mniejszych transakcji w jedną większą.

29.8. Szacowanie wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono instrumenty finansowe wyceniane wg wartości godziwej w podziale na poszczególne metody wyceny. Poszczególne poziomy zdefiniowano w sposób następujący:

- **poziom 1** - wartość godziwa instrumentów finansowych stanowiących przedmiot obrotu na aktywnych rynkach wynika z ich notowań na dzień bilansowy, ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów bądź zobowiązań;
- **poziom 2** - wartość godziwa instrumentów finansowych niestanowiących przedmiotu obrotu na aktywnym rynku, dane wejściowe inne niż notowania objęte zakresem poziomu 1 możliwe do stwierdzenia lub zaobserwowania dla składnika aktywów bądź zobowiązań, bezpośrednio (tzn. w postaci cen) lub pośrednio (tzn. na podstawie wyliczeń opartych na cenach);
- **poziom 3** - wartość godziwa instrumentów finansowych niestanowiących przedmiotu obrotu na aktywnym rynku, dane wejściowe dla wyceny składnika aktywów bądź zobowiązań, które nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (tzn. dane niemożliwe do zaobserwowania).

Hierarchia wartości godziwej na 30.09.2018

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	PLN	PLN	PLN
Aktywa finansowe			
Pożyczki i należności	-	33 337 265	-
Pożyczki dla jednostek powiązanych	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-	33 337 265	-
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-
Należności z tytułu leasingu finansowego	-	-	-
Razem aktywa	-	33 337 265	-
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania finansowe wyceniane po zamortyzowanym koszcie	-	-	-
Zabezpieczające instrumenty pochodne	-	20 243 878	962 504
Kredyty bankowe	-	-	962 504
Pożyczki od jednostek powiązanych	-	-	-

Pożyczki od jednostek pozostałych	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	20 243 878	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		2 159 669	
Razem zobowiązania	-	22 403 547	962 504

Hierarchia wartości godziwej na 30.09.2017

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	PLN	PLN	PLN
Aktywa finansowe			
Pożyczki i należności	-	25 693 697	-
Pożyczki dla jednostek powiązanych	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	-	25 693 697	-
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	-	-	-
Należności z tytułu leasingu finansowego	-	-	-
Razem aktywa	-	25 693 697	-
Zobowiązania finansowe			
Zobowiązania finansowe wyceniane po zamortyzowanym koszcie	-	-	-
Zabezpieczające instrumenty pochodne	-	14 912 696	1 604 444
Kredyty bankowe	-	-	1 604 444
Pożyczki od jednostek powiązanych	-	-	-
Pożyczki od jednostek pozostałych	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	14 912 696	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		1 557 973	
Razem zobowiązania	-	16 470 669	1 604 444

30. Przychody przyszłych okresów

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Dotacje rządowe	-	-
Pozostałe	389 824	100 820
Razem	389 824	100 820
Krótkoterminowe	389 824	100 820
Długoterminowe		
Razem	389 824	100 820

31. Transakcje ze stronami powiązanymi

W okresie objętym niniejszymi informacjami finansowymi Grupa zawierała transakcje handlowe ze stronami powiązanymi i stowarzyszonymi.

Poniżej przedstawione są wszystkie transakcje z podmiotami powiązanymi i stowarzyszonymi z wyjątkiem transakcji z jednostkami zależnymi ujętymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, gdyż te transakcje są eliminowane w procesie konsolidacji.

Zgodnie z MSR 24, dotyczącym ujawniania transakcji na temat podmiotów powiązanych, przyjętym zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości, następujące podmioty winny być uznane za podmioty powiązane z SESCOM S.A. w roku obrotowym kończącym się 30.09.2018 roku

1. Kryterium – członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej:

- Sławomir Halbryt Prezes Zarządu,
- Adam Kabat Członek Zarządu,
- Sławomir Kądziela Członek Zarządu
- Magdalena Budnik Członek Zarządu
- Krzysztof Pietkun Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Michał Kaczmarek Członek Rady Nadzorczej
- Tomasz Matczuk Członek Rady Nadzorczej
- Adam Protasiuk Członek Rady Nadzorczej
- Wojciech Szabunio Członek Rady Nadzorczej
- Dariusz Wieczorek Członek Rady Nadzorczej

2. Kryterium – akcjonariusze:

- Sławomir Halbryt
- Adam Kabat
- Sławomir Kądziela
- Alfa 1 CEE Investments S.A. SICAV - SIF

3. Kryterium – udział kapitałowy w spółce zależnej:

- Sescom Czech Republic s.r.o.
- Sescom Muszaki Szerviz kft
- Sescom GmbH
- SDC Sp z o.o.
- SESTORE Sp z o.o.
- Sescom Technischer Support GmbH
- Sescom Ltd.

4. Kryterium – udział kapitałowy w spółce stowarzyszonej:

- Bałtyckie Centrum Transferu Technologii S.A.

5. Kryterium – pozostałe podmioty powiązane

- Project Evolution Sp. z o.o.

31.1. Transakcje handlowe

W okresie objętym niniejszymi informacjami finansowymi Grupa zawierała transakcje handlowe ze stronami powiązаныmi i stowarzyszonymi.

Sprzedaż usług oraz towarów i materiałów

	Sprzedaż usług		Sprzedaż towarów i materiałów	
	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN
Sescom SA	1 010 141	602 251	-	580
Sescom Czech Republic s.r.o.	1 512 719,01	554 821	10 979	22 364
Sescom Muszaki Szerviz kft	420 407,25	234 186	51 301	3 771
Sescom GmbH	1 336 249,29	783 666	2 177	3 475
SDC Sp z o.o	33 334,10	5 753	4 079	-
SESTORE Sp z o.o	109 701,67	176 809	4 089	-
Sescom Technischer Support GmbH	373 066,49	347 224	-	-
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii	2 352,00	4 889	-	-
Sescom Ltd.	187 487	48 573	-	-
MKB Biuro Rachunkowe Magdalena Budnik	7 200,00	7 200	-	-
KABAT Adam Kabat	7 200,00	7 449	-	-
DIAGONAL Sławomir Kądziała	6 330,78	6 130	-	-
Project Evolution Sp. z o.o.	10 116,00	10 916	-	-
Razem	5 016 305	2 789 867	72 625	29 609

Zakup usług oraz towarów i materiałów

	Zakup usług		Zakup towarów i materiałów		Pozostały zakup	
	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN
Sescom SA	2 739 124	2 460 697	72 625	-	17 809	-
Sescom Czech Republic s.r.o.	1 611	1 224	-	-	-	-
Sescom Muszaki Szerviz kft	21 120	8 335	-	-	-	-
Sescom GmbH	-	-	-	-	-	-
SDC Sp z o.o	928 698	22 563	-	-	-	-
SESTORE Sp z o.o	75 458	194 542	-	-	-	-
Sescom Technischer Support GmbH	201 395	-	-	-	-	-
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii	28 000	101 000	-	-	-	-
Sescom Ltd.	72 010	-	-	-	-	-
MKB Biuro Rachunkowe Magdalena Budnik	363 000	343 680	-	-	-	-
KABAT Adam Kabat	183 000	163 680	-	-	-	-
DIAGONAL Sławomir Kądziała	181 800	162 480	-	-	-	-
Project Evolution Sp. z o.o.	203 280	183 240	-	-	-	-
Razem	4 998 496	3 641 441	72 625	-	17 809	-

Przychody i koszty finansowe

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	Okres zakończony	Okres zakończony	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN
Sescom SA	-	-	7 987	8 788
Sescom Czech Republic s.r.o.	-	-	-	-
Sescom Muszaki Szerviz kft	-	-	-	-
Sescom GmbH	-	-	-	-
SDC Sp z o.o	3 083	7 224	-	-
SESTORE Sp z o.o	-	-	-	-
Sescom Technischer Support GmbH	4 904	1 565	-	-
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii	-	-	-	-
Sescom Ltd.	-	-	-	-
MKB Biuro Rachunkowe Magdalena Budnik	-	-	-	-
KABAT Adam Kabat	-	-	-	-
DIAGONAL Sławomir Kądziała	-	-	-	-
Project Evolution Sp. z o.o.	-	-	-	-
Razem	7 987	8 788	7 987	8 788

Następujące stany występują na koniec okresu sprawozdawczego:

	Kwoty należne od stron powiązanych		Kwoty płatne na rzecz stron powiązanych	
	Okres zakończony	Okres zakończony	Okres zakończony	Okres zakończony
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
	PLN	PLN	PLN	PLN
Sescom SA	347 333	171 138	1 168 001	599 255
Sescom Czech Republic s.r.o.	209 090	137 576	637	472
Sescom Muszaki Szerviz kft	168 379	51 350	3 242	-
Sescom GmbH	447 916	251 395	-	-
SDC Sp z o.o	31 874	1 528	235 786	-
SESTORE Sp z o.o	3 299	19 400	27 230	170 666
Sescom Technischer Support GmbH	202 218	85 112	-	-
Bałtyckie Centrum Transferu Technologii	53	4 393	-	9 840
Sescom Ltd.	142 803	48 502	-	-
MKB Biuro Rachunkowe Magdalena Budnik	-	-	37 700	35 240
KABAT Adam Kabat	-	-	19 250	16 578
DIAGONAL Sławomir Kądziała	-	-	19 250	16 790
Project Evolution Sp. z o.o.	-	9 000	41 870	-
Razem	1 552 965	779 393	1 552 965	848 840

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązаныmi odbyły się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych. Zastosowano standardowe warunki płatności pomiędzy podmiotami.

Nierozliczone salda należności i zobowiązań nie były zabezpieczone, nie były na nie udzielone bądź otrzymane żadne gwarancje.

Na nierozliczone salda należności nie były tworzone rezerwy na należności wątpliwe lub nieściągalne.

31.2. Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa

Kluczowy personel obejmuje Zarząd. Wynagrodzenia członków zarządu i pozostałych członków naczelnego kierownictwa w roku obrotowym przedstawiały się następująco:

	Okres zakończony 30.09.2018	Okres zakończony 30.09.2017
	PLN	PLN
Zarząd Spółki	969 000	972 000
Rada Nadzorcza	66 000	66 000
Razem	1 035 000	1 038 000

31.3. Pożyczki i podobne świadczenia udzielone osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

32. Połączenie Spółek handlowych

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

33. Zbycie działalności

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

34. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów sporządzenia rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych z uwzględnieniem nierozliczonych kredytów w rachunku bieżącym. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku obrotowego wykazane w rachunku przepływów pieniężnych można w następujący sposób uzgodnić do pozycji bilansowych:

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	6 318 253	3 414 413
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty - lokaty bankowe	-	-
Razem	6 318 253	3 414 413

35. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe

35.1. Zobowiązania warunkowe

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym Grupa zaciągnęła zobowiązania warunkowe konieczne do otrzymania kredytu oraz świadczeni usług.

Na zobowiązania warunkowe składają się:

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Gwarancje bankowe	210 587 (i)	151 035 (i)
Gwarancje bankowa należytego wykonania usługi	229 950 (ii)	129 950 (ii)
Oświadczenie o poddaniu się egzekucji	20 512 500 (iii)	20 512 500 (iii)
Zabezpieczenie spłaty kredytu	14 737 500 (v)	14 737 500 (v)
	35 690 537	35 530 985

Stan na 30.09.2018

- (i) gwarancja dotycząca zabezpieczenia roszczeń z tytułu umowy najmu w wysokości 210 087,37 zł;
- (ii) zabezpieczenie gwarancji dobrego wykonania umowy w wysokości 229 950,00 zł;
- (iii) oświadczenie o poddaniu się egzekucji – jako zabezpieczenie spłaty kredytów nieodnawialnych w HSBC Bank Polska S.A., kredyt do kwoty 3.225.000,00 zł przeznaczony na sfinansowanie części wydatków związanych z nabyciem zorganizowanej części przedsiębiorstwa- zabezpieczenie 5.775.000,00 zł;
- (v) zastaw rejestrowy na zorganizowanej części przedsiębiorstwa nabytej przez Spółkę w toku realizacji Inwestycji do kwoty 14.737.500,00 zł;

Stan na 30.09.2017

- (i) gwarancja dotycząca zabezpieczenia roszczeń z tytułu umowy najmu w wysokości 151.035,28 zł;
- (ii) zabezpieczenie gwarancji dobrego wykonania umowy w wysokości 50.000 zł, 79.950 zł;
- (iii) oświadczenie o poddaniu się egzekucji – jako zabezpieczenie spłaty kredytów nieodnawialnych w HSBC Bank Polska S.A., kredyt do kwoty 3.850.000,00 zł - zabezpieczenie 5.775.000,00 zł; i kredyt do kwoty 9.825.000,00 zł przeznaczonych na sfinansowanie części wydatków związanych z nabyciem zorganizowanej części przedsiębiorstwa - zabezpieczenie 14.737.500,00 zł;
- (v) zastaw rejestrowy na zorganizowanej części przedsiębiorstwa nabytej przez Spółkę w toku realizacji Inwestycji do kwoty 14.737.500,00 zł;

Postępowania sądowe i arbitrażowe

W związku z zawarciem z CUBE ITG S.A. z siedzibą w Warszawie („Sprzedawca”) umowy sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa, którą stanowi wyodrębniony w ramach struktury organizacyjnej Sprzedawcy zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia na rzecz klientów sektora sprzedaży detalicznej usług IT, w tym usług dostaw, integracji i serwisu infrastruktury IT, instalacji i wdrożeń sieci komputerowych, wyposażenia i instalacji stanowisk sprzedaży oraz dostaw i wdrożeń aplikacji („ZCP”), Sescom nabył ZCP. W umowie sprzedaży ZCP Sescom i Sprzedawca ustalili zasady określenia ostatecznej ceny sprzedaży ZCP. Wobec kwestionowania przez Sprzedawcę wysokości ostatecznej ceny ZCP ustalonej przez Spółkę, strony umowy, zgodnie z jej brzmieniem, zleciły określenie ostatecznej ceny ZCP audytorowi. Audytor w wyniku przeprowadzonego badania określił wysokość ceny na poziomie równym cenie ustalonej przez Sescom. Zgodnie z postanowieniami umowy sprzedaży ZCP ostateczna cena ZCP ustalona przez audytora nie podlega kwestionowaniu. Jednakże Sescom powziął informację, że Sprzedawca, niezależnie od postanowień umowy sprzedaży ZCP, złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu – aktowi

notarialnemu z dnia 27 kwietnia 2016 r. („Tytuł Egzekucyjny”) obejmującemu część należności z tytułu umowy sprzedaży ZCP na kwotę 1.265.426,40 zł. Spółka kwestionuje zasadność złożenia wniosku i podejmuje kroki prawne zmierzające do potwierdzenia swojego stanowiska na drodze sądowej.

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności Tytułowi Egzekucyjnemu, zgodnie z wiedzą Sescom, został złożony dwukrotnie: w czerwcu 2017 r. (w ramach postępowania wniosek został oddalony) oraz w styczniu 2018 r. (postępowanie zostało zawieszono). Zawieszenie postępowania nastąpiło na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczeniu z dnia 23 stycznia 2018 r. wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy („Postanowienie”), które zabezpieczało roszczenie Sescom o ustalenie nieistnienia zobowiązania Spółki do zapłaty na rzecz Spółki CUBE.ITG S.A. kwoty w wysokości 1.265.426,40 zł, tytułem rozliczenia nabycia przez Emitenta zorganizowanej części przedsiębiorstwa CUBE.ITG S.A. W związku z wydanym Postanowieniem Sescom, w dniu 13.02.2018 r. wniósł pozew do Sądu Arbitrażowego przy Konfederacji Lewiatan („Pozew”) przeciwko spółce CUBE.ITG S.A., w którym Sescom, jako powód, dochodzi ustalenia nieistnienia obowiązku zapłaty przez Sescom na rzecz CUBE.ITG S.A. kwoty pieniężnej w wysokości 1.265.426,40 zł. Wskutek zmian podmiotowych po stronie pozwanej (postępowanie sanacyjne) powództwo zostało cofnięte a postępowanie umorzone, w konsekwencji czego Postanowienie utraciło moc. Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności pozostaje, zgodnie z wiedzą Sescom, zawieszono. Zgodnie z wiedzą Sescom przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu, VII Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i restrukturyzacyjnych toczy się postępowanie wszczęte na podstawie wniosków o ogłoszenie upadłości Cube.ITG i o zabezpieczeniu majątku Spółki przez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego.

35.2. Aktywa warunkowe

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

36. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

37. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w jednostce dominującej

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	24 500 (ii)	19 773 (i)
Inne usługi poświadczające	15 000 (ii)	-
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	-	-
Łączne wynagrodzenie	39 500	19 773

- (i) za badanie jednostkowego sprawozdania finansowego w kwocie netto 12 583; za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego w kwocie netto 7 190.
- (ii) za badanie jednostkowego sprawozdania finansowego w kwocie netto 15 000; za przegląd śródroczny jednostkowego sprawozdania finansowego w kwocie netto 9 000 ; za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego w kwocie netto 9 500; za przegląd śródroczny skonsolidowanego sprawozdania finansowego w kwocie netto 6 000.

38. Kursy walutowe

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich rachunki zysków i strat są przeliczane po kursie średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego odrębny składnik.

Sprawozdania jednostkowe spółek zagranicznych przeliczane są z uwzględnieniem czterech miejsc po przecinku. W związku z tym, że sprawozdanie skonsolidowane sporządzamy z dokładnością do pełnych złotych mogą wystąpić zaokrąglenia i niezgodności w sumach na poziomie miejsc dziesiętnych.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
EUR / PLN	4,2714	4,3091
CZK / PLN	0,1664	0,1655
HUF / PLN	0,0132	0,0138
GBP / PLN	4,8055	4,8842

Średnia ze średnich kursów na koniec miesiący za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	Stan na 30.09.2018	Stan na 30.09.2017
	PLN	PLN
EUR / PLN	4,2423	4,2916
CZK / PLN	0,1658	0,1609
HUF / PLN	0,0134	0,0139
GBP / PLN	4,8006	4,9168

39. Umowy zawarte przez Grupę nieuwzględnione w Bilansie

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

40. Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym roku obrotowego

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

41. Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

42. Zdarzenia po dniu bilansowym

W okresach objętych sprawozdaniem finansowym nie wystąpiło dane zagadnienie.

Sławomir Halbryt

Prezes Zarządu

Adam Kabat

Członek Zarządu

Sławomir Kądziała

Członek Zarządu

Magdalena Budnik

Członek Zarządu